

UCRAINICA IN ITALY

*УКРАЇНСЬКИМИ
СЛІДАМИ
ПО РИМІ Ї ІТАЛІЇ*

diasporiana.org.ua

Дарія Маркусъ

УКРАЇНСЬКИМИ СЛІДАМИ ПО РИМІ Ї ІТАЛІЇ

UCRAINICA IN ITALY

by Daria Markus

PUBLISHED BY

KOBASNIUK TRAVEL, INC.
NEW YORK, NY 10003

SCOPE TRAVEL, INC.
NEWARK, NJ 07106

FOREWORD

There are many guidebooks in numerous languages to Rome and Italy, but none which treats those places and objects which would be of a particular interest to a Ukrainian because of their relationship to Ukrainian past or present. This book has been written with a view to fill this void and to present the reader with information from the perspective of Ukraine's relation to Rome and Italy. Many topics still remain unanswered and unexplored. What places more exactly are associated with Vasyl Hryhorovych-Barsky's travels through Italy? Where in Rome did Kyrlo Rozumovsky stay? Or Marie Bashkirtseva? Are there any works of Ukrainian artists who have lived and worked in Italy since the 18th C. in any of the Italian museums or galleries? These and similar questions need to be more extensively researched. I should mention here also the important second convention of the Organization of Ukrainian Nationalists that took place in Rome in August, 1939. There are no surviving participants of that convention today and to locate the address where the convention took place would have necessitated not only a research of the few existing memoirs, but a search in the police archives as well.

The above are but a few of the examples of the things that a future researcher might look for and which might be a part of a possible later revised edition of this book. I would appreciate any relevant comments, criticism, additional information and suggestions that the readers might have.

There were also other limitations in preparation of this guidebook. Foremost were the specifications of the publishers that the information be concise and abbreviated, a kind that would interest an average Ukrainian tourist and not aimed at a person with special interests in Italy and the Ukrainian-Italian relations. My inclination was to include more details and explanations, even personal reflections and impressions. However, the size and the format of the book designated by the publishers would not permit it.

My sources of information were published historical research papers on particular aspects of Ukrainian history, especially on the Church history, as well as items found in various articles and memoirs. Interviews with persons who lived in Rome for a long time were also very helpful. But, above all, it was my personal experience of having lived and travelled extensively for more than four years in Italy that proved very valuable.

I am deeply grateful to all those who enriched by knowledge on the topic of Ukrainian presence in Italy and showed a lively interest in the preparation of this book. It would make a long list to name them all. However, I must mention the most important among them — Rev. Archimandrite Ivan Khoma, Rev. Dr. Porfirij Pidruchnyj, and historian Yurij Gaiecky. Most of all I want to thank my husband, Vasyl, for his advice, helpful hints and suggestions. Together, including our children, we have visited, often several times, all the places mentioned in this book. The last time, in summer 1987, we travelled expressly to gather materials for the preparation of this guidebook. I took most of the photographs for which I do not want so much to claim credit as to apologize for their unprofessional standard. Ms. Marijka Helbig, president of Scope Travel, Inc., initiated the edition of the guidebook which is being sponsored by Ukrainian travel agencies, Scope and Kobasniuk, to commemorate the Millennium Jubilee of Christianity in Ukraine and to serve their clients participating in the Jubilee pilgrimage to Rome as well as those who might travel there at a later date.

It is also my wish to contribute to the Millennium celebration of Christianity in Ukraine with this modest work, that, hopefully, will contribute to a better knowledge and understanding of Ukrainian ties to the Eternal City and to the beautiful country which is Italy.

Daria Markus

Those who wish to express their comments or provide additional information for an eventual second edition of the guidebook, please write to:

Daria Markus
c/o Center for Ukrainian and Religious Studies
2305 W. Superior St.
Chicago, Ill. 60612 USA

ПЕРЕДМОВА

Ця книжка не є туристичним провідником по Римі й Італії українською мовою. Це радше перша спроба подати опис українських слідів — пам'яток, місць та інших об'єктів, зв'язаних з українською історією та сучасним. Він має служити доповненням до загальних провідників про Рим й Італію, яких є чимало в різних мовах, за винятком української. Не все вдалося прослідити в довгій історії зв'язків між Україною і Римом та Італією, напр., деталі де точніше зупинявся в Італії в час своєї прощі до Святої Землі Василь Григорович-Барський, чи де перебував гетьман Кирило Розумовський або Марія Башкірцева в Римі; де знаходяться картини українських мистців, які тут перебували й творили вже від 18 ст. Ці й подібні інші питання потребують додаткових досліджень. Якось випало з моєї уваги таке питання, як місце відбуття в Римі в серпні 1939 р. II-го збору ОУН, а сьогодні, коли немає мабуть ні одного учасника між живими, це вимагало б дослідження не лише рідких спогадів, але й поліцейних архівів.

Це лише відорвані приклади того, що може майбутній дослідник знайти або й може появиться в другому й доповненому виданні цієї ж книжки. Тому за речеві поправки, доповнення й сугестії я буду вдячна читачам, що можуть щось додати від себе до цієї теми.

При написанні цього провідника-довідника були ще й інші обмеження. Це, насамперед, бажання видавця дати стислі і довідникові інформації, які цікавлять пересічного українського туриста, а не читача, закоханого в Італію та її кожний зв'язок з Україною. Я була схильна подати чимало цікавих деталей, а навіть особистих рефлексій з приводу української мандрівки по Римі і по Італії. Розмір книжки та формат визначений видавцями на це не дозволяв.

Моїми джерелами були написані історичні праці про деякі аспекти української історії, головно церковної, але також фрагменти, призьбрані з різних статей та мемуарів. Багато допомогли мені інтерв'ю з особами, що довго перебували в Римі, а перш за все особистий досвід із чотирирічного перебування в Римі та з багатьох поїздок по Італії.

Бажаю висловити подяку тим особам, які збагатили моє знання та викликали інтерес до різних питань цієї теми. Тих осіб чимало, але не можу поминути найважливіших — Отця Архимандрита Івана Хому, о. д-р Порфірія Підручного, ЧСВВ, історика Юрія Гаєцького. Особливо хочу відзначити поради та сугестії мого чоловіка, Василя, з яким ми багато питань продискутували та разом з нашими дітьми провели мандрівку по всіх тут описаних місцях по кілька разів, останньо влітку 1987 р. спеціально під кутом написання цієї праці. Фотографії в більшості мої, за що я не настільки беру „кредит“, як пробачаюся за їх нефаховість. Видання цього досвідника-провідника було заініційоване та спонзорване керівником подорожньої агенції „Сковп“ в Ньюарку, пані Марійкою Гельбіг у співучасті з туристичною агенцією Кобаснюка. Спонзори бажають цим внести свій вклад в час Ювілейної прощі і наступних поїздок українців до Риму й Італії.

Зі свого боку, написанням цієї скромної праці я також бажаю особисто причинитися до звеличання рідкого Ювілею нашого християнського Тисячоліття та внести свій малий вклад у краще пізнання українських зв'язків з Вічним Містом та чудовою Італією.

Щаслива Вам дорога!

Дарія Маркусь

Бажаючих подати свої зауваження та додаткові інформації до есенціального другого видання прохую звертатися на адресу:

*Daria Markus
c/o Center for Ukrainian and Religious Studies
2305 W. Superior St.
Chicago, Ill. 60612*

TABLE OF CONTENTS

AROUND THE VATICAN	2
St. Peter's Basilica	2
The Palace of Archiprete	2
Vatican Library	4
Vatican Museum	4
Oriental Congregation	6
Vatican Radio	8
Ukrainian Papal College of St. Josaphat	10
UKRAINIAN INSTITUTION ON VIA BOCCIA	12
The Church of St. Sofia	12
Ukrainian Catholic University of Pope St. Clement	16
Ukrainian Papal Minor Seminary	16
IN THE CENTER OF THE CITY	20
Residence of Kievan Metropolitan Isydor	20
Campidoglio — the Senatorial Palace	20
Residence of the Patriarch — the Church and Inn of Sts. Sergius and Bacchus	24
Basilica of Santa Maria Maggiore	26
Papal Oriental Institute	28
Russicum	28
General Curia of Redemptorist Fathers	28
Basilica of St. Clement	30
ON THE AVENTINE	32
General House of the Ukrainian Basilian Sisters	32
General House of the Ukrainian Basilian Fathers	34
NEAR THE SPANISH STEPS	36
Greek College and the Church of St. Atanasius	36
Congregation for the Propagation of the Faith	38
The apartment of Mykola Hohol	40
Caffe Greco	40
IN VARIOUS PLACES OF ROME	42
General House of the Sisters Servants of the Immaculate Mary	42
Residence of Konovalets family	42
Ukrainian Diplomatic Missions in Rome	44
Cemetery Campo Verano	46
Protestant Cemetery	46
IN THE VICINITY OF ROME	48
Grottaferrata Monastery	48
Villa Andrea in Castelgandolfo	50
Studion	52

ЗМІСТ

ВАТИКАН І ОКОЛИЦЯ	3
Базиліка св. Петра	5
Протипресвітерська палата	5
Ватиканська бібліотека	5
Ватиканський музей	7
Священна Конгрегація Східніх Церков	7
Радіо Ватикан	9
Українська Папська Колегія св. Йосафата	9
УКРАЇНСЬКІ ІНСТИТУЦІЇ ПРИ ВІЯ БОЧЕЯ	13
Собор св. Софії	13
Український Католицький Університет ім. Папи св. Климента	15
Українська Папська Мала Семінарія	17
В ЦЕНТРІ МІСТА	21
Резиденція Київського Митрополита Ісидора	21
Кампідольо — Палата Сенатора	23
Патріарший Двір — Церква і Гостинниця свв. Сергія Вакха	23
Базиліка Санта Марія Маджоре	27
Папський Орієнтальний Інститут	29
Руссікум	29
Генеральна Курія Редемптористів	29
Базиліка св. Климента	29
НА АВЕНТИНІ	33
Генеральний Дім св. Макрини —	
Осідок Головної Управи сс. Василянок	33
Дім Головної Управи оо. Василян св. Йосафата	33
В ОКОЛИЦІ ЕСПАНСЬКИХ СХОДІВ	37
Грецька Колегія і Церква св. Атанасія	37
Конгрегація для Поширення Віри	37
Квартира Миколи Гоголя	39
Кафе Греко	41
В РІЗНИХ МІСЦЯХ РИМУ	43
Дім Головної Управи сс. Службниць	43
Дім, в якому жила родина полк. Євгена Коновальця	43
Українські Дипломатичні Місії в Римі	45
Цвинтар Кампо Верано	45
Протестантський Цвинтар	45
В ОКОЛИЦЯХ РИМУ	49
Монастир в Гроттаферрата	49
Вілля Андрея в Кастель Гандольфо	51
Студіон	51

SOUTH OF ROME	54
Monastery of Montecasino	54
Capri	56
Gorki's Villa	
Anacapri - parish church of St. Sofia	
Bari - Basilica of St. Nicholas	58
Palermo, Sicily - the Church of St. Rosalia on Montepelegino	58
NORTH OF ROME	62
Florence	62
The Church of Santa Maria Novella	
The Church of Santa Croce	
The Cathedral	
Lucca - Ducal Palace	62
Rimini	64
Passo della Futa	66
Bologna	68
Canossa	68
Milano	72
Sanremo	72
Riva del Garda	74
Padua	74
Venice	76
Cividale	76

НА ПІВДЕНЬ ВІД РИМУ	55
Монастир Монтекассіно	55
Капрі	55
Вілля Горького	55
Анакапрі — церква св. Софії	55
Барі — Базиліка св. Миколая	59
Палермо, Сіцилія — церква св. Розалії на Монте Пеллегріно	61
НА ПІВНІЧ ВІД РИМУ	63
Флоренція	63
Санта Марія Новелля	
Санта Кроче	
Катедра	
Лукка — Княжа Палата	65
Ріміні	65
Перевал Фута	67
Болонья	67
Каносса	71
Міляно	73
Санремо	73
Ріва дель Гарда	73
Падуя	73
Венеція	75
Чівідале	75

Дарія Маркусъ

УКРАЇНСЬКИМИ СЛІДАМИ ПО РИМІ Ї ІТАЛІЇ

UCRAINICA IN ITALY

by Daria Markus

UKRAINIAN TRAVEL GUIDE TO ROME AND ITALY

AROUND THE VATICAN

The Lateran Treaty of 1929 between the Italian government and the Apostolic See gave birth to the smallest independent state in the world — the Vatican City. In that state one finds the largest Christian church, the Basilica of St. Peter, as well as the world's largest residential palace, the Vatican Palace, which also houses the famous Vatican Museum and Library. At the Vatican and nearby one finds institutions and objects connected with Ukraine.

ST. PETER'S BASILICA

The basilica was constructed on the burial site of the Apostle Peter, which is located under the main altar of the church. In front of the main altar in the central nave there is an ancient statue of St. Peter, and behind the statue, in the right nave, is the altar of St. Basil the Great. Here, in a glass coffin under the altar, are relics of a Ukrainian martyr saint, Josaphat Ivan Kuncsevych. St. Josaphat was born in 1580 in Volodymyr Volynsky and was martyred in 1623. Officials of the Russian Orthodox Church hid the relics in 1873 and only in 1916 were they discovered. After their recovery the relics were taken to Vienna, to the church of St. Barbara. During the Second World War bombardments of the city, the relics were hidden in the crypts of St. Stephen Cathedral. In 1947, the relics were secretly transported, in a wooden casket covered by coals, by truck through the Soviet zone to Salzburg, and then, by an American aircraft carrier provided by General Clark, to Rome. There, the relics were kept by the Missionary Sisters of St. Francis in the Vatican till 1963 when on Dec. 22, they were solemnly transferred in the presence of Pope Paul VI and the newly released from Soviet labor camps Metropolitan of Lviv, Josyf Slipyj, and 17 other Ukrainian bishops to St. Peter's Basilica.

Ukrainian Liturgy is often conducted at the altar of St. Basil the Great. It was here that on Sept. 21, 1987, Patriarch Myroslav Ivan Liubachivsky, heading the Ukrainian Catholic hierarchy, proclaimed the beginning of the Millennium celebration.

In this basilica on Feb. 22, 1965, Metropolitan Josyf Slipyj was given a Cardinal's hat. Here, during the Second Vatican Council, he claimed the right of the Ukrainian Catholic Church to the status of a patriarchal church.

The treasury of the basilica (entrance inside the church to the left, not far from the main entrance) contains the so called coronation robe of Charles the Great. The origin of this lavish coat is not certain, and this gave grounds for a Ukrainian historian, Mykhailo Hotsiy, to conjecture that this might be the coronation robe of Prince Yaropolk-Petro, who received a crown from Pope Gregory VII in Rome in 1075. However, there does not seem to be any historical proof to support this theory.

PALAZZINA DEL ARCHIPRETE

One can easily cross the border of the Vatican State, which is marked by a line of white stones at the end of St. Peter's Square linking the two ends of the colonnade. But to enter the inner territory of the Vatican, one has to pass the document control of the Swiss guards, usually at the gate to the left of St. Peter's Basilica. Not far beyond the gate to the left is the palace — Palazzina del Archiprete — which served as the official residence of the late Patriarch Josyf Slipyj since his arrival in Rome in 1963 till his death in 1984. Most of his numerous audiences took place here.

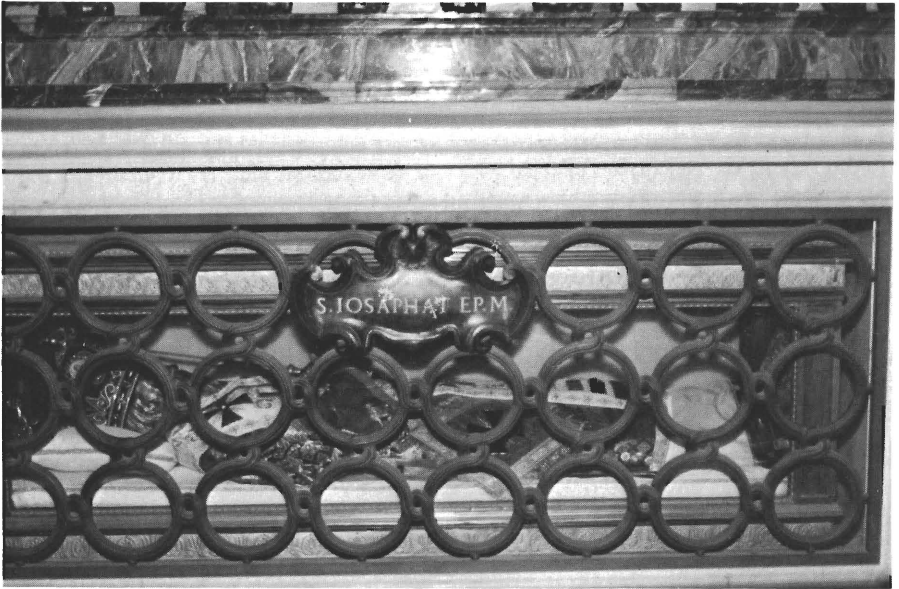
The Vatican Information and Tourist Office, located on St. Peter's Square to the left of the Basilica and not far from the entrance gate, offers tours of the famous Vatican Gardens. The Gardens were the favorite walking grounds for both the Pope and the Patriarch, where sometimes they would meet. The Tourist Office has a description of St. Peter's Basilica in Ukrainian language.

ВАТИКАН І ОКОЛИЦЯ

Ватикан — найменша в світі самостійна країна, яка постала в наслідок Лятеранського договору між італійським урядом і Апостольською Столицею в 1929 р. У Ватикані знаходиться найбільша в світі християнська церква — базиліка св. Петра, та найбільша у світі резиденційна палата, частина якої служить як музей і бібліотека. На терені Ватикану і поблизу знаходяться пам'ятки та інституції, зв'язані з Україною.

Базиліка св. Петра — престіл св. Василя Великого
St. Peter's Basilica — altar of St. Basil the Great

Базиліка св. Петра — мощі св. Йосафата під престолом св. Василя Великого
St. Peter's Basilica — the relics of St. Josaphat under the altar of St. Basil the Great

VATICAN LIBRARY

Entrance to the Vatican Library is from Via Porta Angelica, the street that begins behind the colonnade to the left when you exit from the basilica. You will need a special permit to pass through the gate guarded by the Swiss Guards as well as to enter the Library.

The oldest Ukrainian documents in Rome are found in this Library. In the Vatican Archives you can find letters from Pope Gregory VII to the Kievan Prince Iziaslav and, on his behalf, to the Polish king Boleslav the Brave, dated April 17 and 24, 1075. There is also a letter from Pope Alexander IV to King Danylo dated Feb. 13, 1257. Among other important articles one should mention the illumination in the manuscript of a Bulgarian chronicler Menasii (1344-45) of Volodymyr the Great baptizing Rus'-Ukraine, the service book of the Kievan Metropolitan Isydor from 15th C., documents regarding the Church Union of Berestya, and many others.

VATICAN MUSEUM

Entrance from Viale Vaticano

It is approx. 20 min. walk to the Vatican Museum from St. Peter's Square along Via di Porta Angelica and the Vatican Wall. Bus no. 49 stops in front of the Museum entrance. It also stops at Largo Boccea where you can transfer for the buses to St. Sofia.

In the Museum, the way leading to the Sistine Chapel passes through the Hall of Sobieski before you enter the Rooms of Raphael (Stanze di Raffaello). The Hall is dominated by a huge oil painting by Jan Matejko (1838-1893) of the Polish king Sobieski freeing Vienna from the Turkish siege in 1683. Ukrainian Cossacks participated in the liberation of Vienna and they are represented in the painting — in the lower right a Cossack with "oseledets" hairdo, and at the left another Cossack sharpening his sword.

One of the most interesting and most often overlooked part of the Museum is the section housing modern religious art (Arte Religiosa Moderna). It is easy to miss the narrow steps down leading to the location. Room XXXI is dedicated to the Second Vatican Council. Two

БАЗИЛІКА СВЯТОГО ПЕТРА

Базиліка збудована на місці поховання апостола Петра, над яким сьогодні стоїть головний вівтар. По правому боці центральної нави, перед головним вівтаром, знаходиться старинна статуя св. Петра, а позаду неї в правій наві є вівтар св. Василя Великого. Тут під престолом в шклянній труні спочивають моці священномученика Йосафата Івана Кунцевича, який родився 1580 р. у Володимирі Волинському і згинув мученичою смертю в 1623 р. Моці святого урядові чинники російського православ'я 1873 р. заховали і їх віднайдено шойно 1916 р. Тоді їх перевезено до Відня до церкви св. Варвари, а в час воєнних бомбардувань переховувалися в підземеллі церкви св. Стефана. Звідти в 1947 р. моці скрито перевезено через советську зону тягаровим автом в деревляній скрині прикритій вугіллям, до Зальцбургу, а відтак американським літаком, який доставив генерал Клярк, до Риму. До 1963 р. моці охоронялися у монастирі Сестер Місіонерок св. Франціска у Ватикані. 22.XII.1963 р. їх торжественно перенесено, в присутності Папи Павла VI і недавно звільненого з сибірського заслання Верховного Архієпископа Йосифа Сліпого та 17-тьох українських єпископів, до базиліки св. Петра. При вівтарі св. Василя часто відправляються українські Божественні Літургії. Тут 21.IX.1987 р. Блаженніший Патріярх Мирослав Іван на чолі української католицької ієрархії відкрив ювілейні святкування Тисячоліття.

22.II.1965 р. в цій же базиліці відбулася консисторія, на якій іменовано Митрополита Й. Сліпого кардиналом. В час Другого Ватиканського Собору, тут він підніс домагання визнання Патріярхального устрою Української Католицької Церкви.

В скарбниці Ватиканського собору, до якої вхід є в лівій наві недалеко входових дверей, знаходиться т.зв. дальматика Карла Великого. Тому що походження цих шат не є певно встановлене, один з українських істориків, Михайло Гоцій, висловив був здогад, що це міг бути коронаційний одяг князя Ярополка-Петра, якого Папа коронував в Римі в 1075 р. Докази для підтвердження цього здогаду дуже мінімальні.

ПРОТОПРЕСВІТЕРСЬКА ПАЛАТА (Palazzina del Arciprete)

Хоч лінія при кінці колонади площі св. Петра, мошена білим каменем, визначає ватиканський кордон, перевірним пунктом входу до Ватикану служить брама з лівого боку базиліки св. Петра. У цій частині Ватикану знаходиться Протопресвітерська палата, в якій, від часу свого прибуття до Риму в 1963 р. до своєї смерті 1984 р., Патріярх Йосиф Сліпий мав свою резиденцію і тут найчастіше відбувалися авдієнції його багатьох відвідувачів.

Інформаційне та Туристичне Бюро Ватикану, яке знаходиться на площі св. Петра побіля почти в лівому крилі між колонадою і в'їздовою брамою, офірує тури славних ватиканських городів, якими любив проходжуватися пок. Патріярх, нераз зустрічаючи там Папу, який також любив там проходжуватися. В тому бюрі також можна дістати опис базиліки св. Петра в українській мові.

ВАТИКАНСЬКА БІБЛІОТЕКА

Вхід до Ватиканської бібліотеки є з via Porta Angelica. Це та вулиця, яка починається за виходом із базиліки св. Петра, на ліво за колонадою. Вхід до бібліотеки є при першому в'їзді, який сторожать ватиканські вояки з швейцарської гвардії. Щоб увійти на територію Ватикану, треба мати пропуск. Також бібліотекою можна користуватися тільки за спеціальним дозволенням.

Найстарші українські пам'ятки в Римі знаходяться саме в цій бібліотеці. Тут

Ватиканський Музей — Скульптура Блаж. Йосифа Сліпого серед Соборових Отців
Vatican Museum — Sculpture of Patriarch Slipyi among Vatican Council's Fathers

segments of a massive metal sculpture by Lello Scorzelli represent the Fathers of the Church participating in the Council. The figures to the left are headed by Pope John XIII. This row of figures includes the late Patriarch Josyf Slipyj.

Even though the Sistine Chapel is open to museum visitors, it is still a place of worship. Rev. Myroslav Liubachivsky was consecrated in this Chapel on Nov. 12, 1979 to become the Archbishop and Metropolitan of Philadelphia. Here during a Liturgy on Mar. 24, 1980, assisted by Metropolitans Maksym Hermaniuk and Myroslav Liubachivsky, Pope John Paul II delivered a homily in Ukrainian language.

CONGREGATION OF THE ORIENTAL CHURCHES

Via della Conciliazione, 34

The Congregation is located on the left side about half way down the broad avenue leading from St. Peter's Square towards the Tiber river. It was created by Pope Benedict XVI in 1917 to separate the affairs of the Eastern rite Churches from the missionary concerns handled by the Propaganda Fide Congregation. The Congregation is headed by a cardinal-prefect appointed by the Pope. It has the power of juridical supervision of the Eastern rite Churches, including the Ukrainian Catholic Church. In 1947 the Congregation established an office of Apostolic Visitation for the Ukrainians in Western Europe, headed by Bishop Ivan Buchko till 1974, and then by Bishop Myroslav Marusyn, who in 1980 became archbishop and a secretary of the Congregation. For a long period Mgr. Yu. Miliaynk served in the Congregation in the capacity of undersecretary.

Not far from the Congregation, on the same side of the street in the direction of Tiber, is the famous Academy of Saint Cecilia, where several Ukrainian concerts were held. On the opposite side of the street is Hotel Columbus, where Ukrainian press conferences and receptions, e.g. 91st birthday celebration of the late Patriarch Josyf, took place.

зберігаються листи Папи Григорія VII до київського князя Із'яслава та в обороні його до польського короля Болеслава II Сміливого, датовані 17 і 24.IV. 1075 р., лист Папи Александра IV до короля Данила з 13.II. 1257 р., рукопис болгарського літописця Менасія з 1344-45 р., в якому є ілюмінована мініатюра, як Володимир Великий хрестить Русь-Україну, Службник київського митрополита Ізидора з 15 ст., документи стосовно Берестейської унії та багато інших цінних документів.

ВАТИКАНСЬКИЙ МУЗЕЙ

Вхід з *viale Vaticano*

До Ватиканського музею можна добратися пішким з площі св. Петра по *via di Porta Angelica* і попри ватиканський мур, прибіл. кілометр. Також попри вхід до Музею проїжджає автобус ч. 49, який зупиняється на *Largo Voccea*, де пересідається на автобуси до св. Софії.

В Музею, ідучи за стрілками до Сикстинської каплиці перед кімнатами Рафаеля (*stanze di Raffaello*), переходиться через залю Собеського. Її домінує величезна олійна картина маляра Яна Матейка (1838-1893), на якій мистець представляє, як польський король Собеський визволяє Відень від облоги турків в 1683 р. Йому допомагали наші козаки і їх легко можна зауважити на картині; з правого боку видно козака з „оселедцем”, а з лівого як гострить шаблю.

Один з найкращих і найцікавіших відділів Музею це відділ модерного релігійного мистецтва (*Arte Religiosa Moderna*). В кімнаті XXXI (увага, щоб не проминути вузьких сходів в долину, які ведуть до заль того відділу) знаходяться скульптури Лелльо Скорцеллі (*Lello Scorzelli*) в пам'ять Другого Ватиканського Собору. З лівого боку серед ряду постатей Соборових отців, очолених Папою Іваном XXIII, видніє постать пок. Патріярха Йосифа.

Хоч Сикстинська каплиця доступна відвідувачам Музею, вона дальше служить літургійним цілям. В цій каплиці 12.XI. 1979 р. Папа Іван Павло II уділив єпископську харітонію о. Мирославі Любачівському, який став архієпископом і митрополитом філядельфійським. В цій же каплиці в час Літургії 24.III.1980 р., в якій співслужили Патріярх Йосиф та митрополити Кир Максим Германюк та Кир Мирослав Любачівський, Папа виголосив проповідь українською мовою.

СВЯЩЕННА КОНГРЕГАЦІЯ СХІДНІХ ЦЕРКОВ

***via Conciliazione*, 34**

Via Conciliazione — це та широка вулиця, яка простягається від площі св. Петра в сторону Тибру. По лівій стороні під числом 34 знаходиться Східня Конгрегація, створена Папою Бенедиктом XVI в 1917 р. Нею заряджує кардинал-префект, якого назначає Папа. Конгрегація має юрисдикційний нагляд над католицькими церквами східнього обряду, а в тому і над Українською Католицькою Церквою. В 1946 р. Конгрегація створила Апостольську Візитатуру для українців в Західній Європі, яку до 1972 р. очолював архієп. І. Бучко, а від 1974 р. єп. М. Марусин, який у 1980 р. як архієпископ став секретарем Конгрегації. В Конгрегації довгий час як підсекретар працював о. монс. Ю. Мілянник.

Недалеко від Конгрегації по тій же стороні вулиці, ближче до Тибру, знаходиться славна музична *Academia Santa Cecilia*, в якій кількакратно відбувалися українські концерти. Напроти Конгрегації є старинний готель Колюмбус, де відбувалися прийняття, як напр. з нагоди 91-річчя пок. Патріярха, та пресові конференції і зустрічі.

VATICAN RADIO

Piazza Pia, 3

Just to the left at the end of Via d. Conciliazione, in the direction of the Tiber river, not far from Castel Sant'Angelo, lies Piazza Pia. The offices of the Vatican Radio are located in the big corner building. The Vatican radio station was installed in 1931 under the supervision of the inventor of the radio, V. Marconi. The Ukrainian programs, prepared by Rev. Mykhailo Vavryk, started to be broadcast once a week on Dec. 14, 1939. In the years 1944-47 the Ukrainian program was suspended. The daily programs started in 1966 (at 03.15 and 17.30 Greenwich time on medium wavelength 526 and ultrashort wavelength 103.8). Each Sunday there is a Ukrainian Mass broadcast (06.15 Greenwich time). From the very beginning the Ukrainian Basilian Fathers supervised the radio programs. Presently the head of the program division is Rev. Klym Korchagin.

Будинок Ватиканського радіо
Vatican Radio's building

РАДІО ВАТИКАН

Piazza Pia, 3

Зараз на ліво при кінці via Conciliazione в сторону Тибру, недалеко від замку Castel San Angelo, знаходиться Piazza Pia. Бюро Ватиканського радіо приміщуються в просторому наріжному будинку під ч. 3. Ватиканська радіовисильня була інстальована 1931 р. під наглядом самого Марконі, винахідника радіо. Українські програми, підготовлювані о. М. Вавриком, почали надаватися від 14.XII. 1939 р., раз в тиждень. Передача українських програм була перервана в роках 1944-47. Від 1966 р. українські програми почали передаватися щоденно (год. 03.15 і 17.30 час Грінвіча на середніх хвилях 526; 1530 та ультракоротких 103.8), а Літургії кожної неділі (06.15 час Грінвіча). Радіопередачі від початку є під керівництвом оо. Василян. Тепер керівником є о. Клим Корчагін.

УКРАЇНСЬКА ПАПСЬКА КОЛЕГІЯ СВ. ЙОСАФАТА

Passaggiata del Gianicolo 7

Tel. 63 63 69

До Великої Семінарії, як популярно називають Колегію св. Йосафата, з площі св. Петра можна добратися пішком або автобусами. На ліво від площі св. Петра, коли дивитися в сторону базиліки, за колонадою короткою вулицею можна дійти до Largo di Porta Cavalleggeri. До ліва ця вулиця в'їжджає в тунель, який можна переїхати автобусами ч. 34, 42, 62, 65, 98, 88 або перейти пішком. Зараз за тунелем, ще перед мостом Ponte Principe Amadeo, є Piazza delle Rovere (тут треба висісти якщо на цю коротку відстань вживається автобус) і тут можна взяти автобус ч. 41, яким їдеться на гору. Семінарія міститься в тому місці де автобус дуже круто завертає зигзагом під гору, прибл. 1 км. від площі св. Петра. Також можна йти пішком від Piazza della Rovere по Passaggiata del Gianicolo або провулком Salita San Onofrio, який скорочує, але стрімкіше, дорогу і сходиться із головною вулицею. Приблизно на пів дороги до семінарії є відкрита кафе з чудовим видом на Рим. Джанікольє є другим найвищим після Монте Маріо пунктом в Римі.

Українську Колегію св. Йосафата під офіційною назвою Pontificio Seminario Ruteno di San Giosafat (Ruteno змінено на „Українську” шойно після Другої Світової Війни, коли Пітсбурзька Єпархія в Америці перестала посилати туди своїх питомців) оснував Папа Лев XIII 18.XII. 1897 р. До 1932 р. приміщувалась вона при прокуратурі при церкві свв. Сергія і Вакха (див. Патріярший Дім), і в перші роки до 1904 р. була під наглядом оо. Єзуїтів, а від того часу під проводом оо. Василян. Семінарія була закрита в часі війни від 1915 до 1920 р. Тому що приміщення було замале, Папа Пій XI призначив частину ватиканської посілості на горі Джанікольє, в сусідстві румунської колегії, під будову колегії для українців. В цю околицю в 1928 р. перенесено Папський Університет Пропаганда Фіде, з яким українці були найбільше зв'язані.

13.XI. 1932 р. відбулася інавгурація семінарії в новому приміщенні, куди перенесено з Мадонни (так популярно називають приміщення при церкві свв. Сергія і Вакха) бібліотеку і 39 семінаристів. Від початку семінарію обслуговують Сестри Службениці. Удержання колегії і питомців від 1939 р. вповні покриває Конгрегація для Східних Церков. Тепер тут приміщуються тільки студенти єпархіяльного клиру; українські клерики з монаших чинів перебувають деінде.

Просторий будинок має приміщення на 50 студентів. Каплицю розмальовував Маріо Барберіо. Запрестольний образ Христа Пантократа, образи св. Володимира і св. Йосафата це праці Святослава Гординського. В семінарії також знаходяться праці мистця Миколи Азовського, який перебував там в 1945 р.

ST. JOSAPHAT UKRAINIAN PONTIFICAL COLLEGE

Passaggiata del Gianicolo, 7

Tel. 63 63 69

To reach “Velyka Seminariya”, as the College is popularly known among Ukrainians, from St. Peter’s Square you can either walk (about 30 min. uphill) or take a bus. To the left facing the basilica, a short distance behind the colonnade, is Largo di Porta Cavalleggeri. The street to the left enters a tunnel which you can cross on foot or by bus no. 34, 42, 62, 65, 98 or 88. On the other side of the tunnel, before the Ponte Principe Amadeo bridge, is Piazza delle Rovere (you have to exit here if you are taking the bus through the tunnel), and here you can take bus no. 41 which goes up the hill. The Seminary is located less than a kilometer uphill, where the bus takes a very sharp zigzag turn up the hill. If you walk from Piazza delle Rovere, take Passaggiata del Gianicolo or a shortcut through a steep Salita San Onofrio, which meets with the Passaggiata about half way to the College. On the way, for those who want to rest, there is an open air cafe with a beautiful view of Rome. Gianicolo is the second highest peak in Rome, after Monte Mario.

The Ukrainian St. Josaphat’s College was founded by Pope Leo XIII on Dec. 18, 1897, under the official name of Ponteficio Seminario Ruteno di San Giosafat. Ruteno or Ruthenian was changed to Ukrainian after the Second World War when the eparchy of Pittsburgh stopped sending their theology students here. Till 1932 the Seminary was located in the building adjacent to Sts. Sergius and Bacchus church (Patriarchal Residence today). At the beginning, till 1904, it was under supervision of the Jesuits, and then the Ukrainian Basilian Fathers took over. Due to war, the Seminary was closed from 1915 to 1920. Because of the need for larger quarters, Pope Pius XI designated a piece of Vatican property on Gianicolo, neighboring with the Rumanian College, as a building site for Ukrainian College. The decision was influenced also by the fact that the Pontifical University Propaganda Fide, the college most often frequented by Ukrainian students, was transferred here in 1928 from its older site near the Spanish Steps.

The inauguration of the new building took place on Nov. 13, 1932. Both the library and 39 seminarians were transferred here from Madonna (a popular name for the Sts. Sergius and Bacchus complex). From the very beginning Sisters Servants of the Immaculate Mary Mother of God took care of the housekeeping. The cost of the upkeep of the building and the students since 1939 has been fully provided by the Congregation of the Oriental Churches. Presently only eparchial students live here; students from monastic orders live elsewhere.

The spacious building has room for 50 students. The chapel was painted by Mario Barberio. The icon of Christ Pantocrator behind the altar, and the icons of St. Volodymyr and St. Josaphat are works of Sviatoslav Hordynsky. In the College there are also works of Mykola Azovsky, who lived there in 1945.

Bishop Ivan Buchko, the “Pastor of Refugees”, lived here from 1941 till his death in 1974. Here, on his initiative, in May, 1945, the Ukrainian Relief Committee in Italy was established with membership of both clerical and lay persons living then in Rome. In June that same year an English clergyman brought here the first news about Ukrainian prisoners of war in Bellaria (later Rimini). Instantly, Bishop Ivan Buchko made every possible effort to help them. A number of them, through his intercession, came to study in Rome.

Twelve graduates of the College became bishops.

Українська Колегія св. Йосафата
St. Josaphat's Ukrainian College

Від 1941 р. до своєї смерті 1974 р. в семінарії жив архієп. Іван Бучко, „архипастир скитальців”. За його ініціативою тут в травні 1945 р. заснувався Український Допомоговий Комітет в Італії, до якого належали духовні і світські особи, які в той час жили в Римі. В червні того ж року прийшла вістка про українських полонених в Белярії (опісля їх перевезено до Ріміні), якими єп. Бучко зразу заопікувався і багатьом допоміг виїхати з табору на студії теології до Риму. Із студентів семінарії на Джанікольє дванадцять випускників стало єпископами.

Вигляд з Тераси Колегії на Ватикан
A view from the terrace of St. Josaphat's College

UKRAINIAN INSTITUTIONS ON VIA BOCCIA

Perhaps the most important Ukrainian center in Rome today — the St. Sofia Church, the Ukrainian Catholic University of Pope St. Clement and its affiliate St. Sofia College, and the Ukrainian Minor Seminary — is located in a northwestern district of the city known as Montespeccato. You can reach this destination by taking bus no. 46 on Largo di Porta Cavalleggeri (one block to the left from the colonnade when facing St. Peter's Basilica; its starting point is on Piazza Venezia) to Largo Boccea. There you have to change to bus no. 145, 904 or 905, which stop almost at the entrance to St. Sofia, known by the bus drivers as "chiesa dorata" — the golden church. Or, from Largo Boccea, take bus no. 980 or 981, which turn left in the vicinity of the church or bus no. 546, which turns right. It takes about 30 min. to reach St. Sofia from St. Peter's Square, depending on traffic.

Собор св. Софії
St. Sophia Church

ST. SOFIA CHURCH

Via Boccea, 478

The golden-domed church of St. Sofia was erected through the efforts of the late Patriarch Josyf Slipy in 1967-69. Architectural plans of the church, with five cupolas and three naves, in a Ukrainian-Byzantine style closely resembling the original building of St. Sofia in Kiev, were prepared by Lucio di Stefano. Faithful from the whole Ukrainian diaspora have contributed to the building of this church. Pope Paul VI participated in the solemn consecration of the church on Sept. 28, 1969, depositing under the altar a piece of St. Clement's relics from the Basilica of St. Clement. During a commemorative concert in the Auditorium Palazzo Pio at Via d. Conciliazione, one of the guest speakers was Giulio Andreotti, president of Italian Parliament, who also held the position of Italian prime minister several times.

When Metropolitan Myroslav Liubachivsky was elevated to the rank of a Cardinal, Pope John Paul II made St. Sofia a cardinal church of Rome.

In front of the church, on a large stone ornamented square, there is a fountain and a statue of three angels by Ugo Mazei. The four marble steps leading to the church represent four moral virtues: wisdom, moderation, justice and endurance.

УКРАЇНСЬКІ ІНСТИТУЦІЇ ПРИ ВІЯ БОЧЕЯ

На північно-західній окраїні міста, відомій як Montespeccato, знаходиться найновіший, якщо і не найважливіший сьогодні, український центр в Римі — собор св. Софії, Український Католицький Університет ім. Папи Климента, з яким зв'язана Колегія св. Софії, та Українська Мала Семінарія. Можна доїхати туди від площі св. Петра автобусами ч. 46 (зупинка на Largo di Porta Cavalleggeri, яка знаходиться на ліво від базилики св. Петра один блок за кольонадою; початкова станція ч. 46 на Piazza Venezia) до Largo Boccea, а звідти автобусами ч. 146, 904 або 905, які стають майже перед самою брамою св. Софії, яку шофери називають „кієза дората” (позолочена церква). (Автобуси ч. 980 і 981 завертають недалеко від собору на ліво, а 546 на право, так що їх також можна брати). Доїзд триває приблизно 30 хв., залежно від руху.

СОБОР СВЯТОЇ СОФІЇ

Via Boccea, 478

Золотоверхий собор св. Софії збудовано заходами пок. Патріярха Йосифа в 1967-69 рр.. Плани п'ятибанної тринавної церкви в українсько-візантійському стилі, близькому стилю первісної будови св. Софії в Києві, виготовив архітект Lucio di Stefano. Вірні з усіх країн поселення причинилися до його збудування. Величаве посвячення собору відбулося 28.IX. 1969 р. при участі Папи Павла VI, який переніс сюди із базилики св. Климента частинку мощів св. Климента, які знаходяться під головним престолом. На святочній академії в Авдіторії Палаццо Піо при via Conciliazione промовляв президент італійського парламенту, Джуліо Андреотті, кількакратний прем'єр Італії.

З наданням митр. М. Любачівському титулу кардинала Папа Іван Павло II підніс собор до гідности кардинальських церков у Римі.

Перед собором на великій, орнаментально викладеній камінням площі, знаходиться водограй із скульптурою Трьох Ангелів, праці Уго Мацеї. Чотири ступні мармурових сходів, які провадять до собору, символізують чотири моральні чесноти: розсудок, справедливість, витривалість і стриманість.

Мистецьке оздоблення церкви, так мозаїки, як і вітражів, виконав Святослав Гординський. За головним престолом знаходяться мозаїки Божої Премудрости та Пресв. Євхаристії. Над горним сидженням герб Патріярха Йосифа з написом „Per aspera ad astra” („Через терня — до зір”). В правій апсиді знаходиться захристія, а в лівій проскомидійник з мозаїчною іконою „Оранти”, а перед ним — закритий отвір до крипти. Іконостас проекту С. Гординського виконав студитський іконописець о. Ювеналій Й. Мокрицький, а працю в мармурі Уго Мацеї. Всі стіни собору вкриті мозаїкою. Постаті, які знаходимо в соборі, говорять про релігійно-національний світогляд пок. Патріярха, який особисто плянував декоративний зміст собору. На вітражах у куполі зображено вісім київо-галицьких митрополитів: Іларіона, Смолятича, Акеровича, Цамвлака, Ісидора, Рогози, Петра Могили та Руського. На передній стіні з правого боку від святйлища — літописець „Повісти временних літ”; напроти — Данило-паломник, що ставить на Божому Гробі в Єрусалимі (1108 р.) ляпаду „від усієї Руської Землі”. На передній стіні з лівого боку — Ярослав Мудрий, а напроти — Володимир Мономах. Мозаїчні роботи виконувала студія Марка Тулія Монтічеллі з Монтекасіно.

Під церквою знаходиться аудиторія (вхід із коридору який пов'язує церкву і будинок УКУ), а ще нижче — крипти, де у шклянній труні спочивають забальзамовані тлінні останки Патріярха Йосифа. В крипті поховані: студент Григорій Смерека, митр. Й. Сембратович (пом. 1901 р.; перенесений із цвинтаря Кампо Верано), Юліян Павловичський (перевезений з Мюнхену), княгиня Тереса Санґушко-Сапіга (перевезена з Мерано, півн. Італія), архієп. Ів. Бучко (пом. 1974), Мати Клявдія, архимандриня Василянко та о. архимандрит Ст. Чміль (пом. 1978).

The artistic decoration of the interior of the church, both the mosaics and the glasswork, is by Sviatoslav Hordynsky. Behind the main altar are the mosaics of the Holy Wisdom and the Eucharist. Above the patriarchal seat is the coat of arms of Cardinal Slipyj, bearing the motto “*Per aspera ad astra*” — through suffering to the stars. The sacristy is in the right apse; in the left apse there is a “*proskomedijnyk*”, an altar with an icon of a praying Holy Mother — Oranta — and a hidden entrance to the crypts. The icons in the iconostasis were designed by Hordynsky and executed by a studite monk, Yuvenaly Mokrytsky. The marble works were done by Ugo Mazei. The walls are completely covered by mosaics. Figures in those decorations speak of the religious and national ideas of the late Patriarch, who personally took part in planning the decorative aspect of the church. Figures in the stained glass windows in the main cupola represent eight Kievan-Galician Metropolitans: Ilarion, Smoliatych, Akerovych, Tsamvlaka, Isydor, Rohoza, Mohyla, and Rutsky. On the front wall to the right of the sanctuary is the chronicler Nestor, author of the “*Povist Vremennykh Lit*” (“*Tale of the Times Past*”); across from him on the other wall — a pilgrim, Danylo, who is lighting a lamp on the site of the Holy Sepulchre in 1108 “from the people of Rus”. Two outstanding Kievan rulers are depicted on the front wall: to the left is the figure of Yaroslav the Wise, and facing him on the other wall — Volodymyr Monomakh. The mosaics were executed by the studio of Marco Tulio Monticelli from Montecassino.

On the lower level beneath the church there is an auditorium (entrance from the corridor which joins the church and the university building), and still lower are the crypts where, in a glass coffin, rests the embalmed body of the late Patriarch Josyf. The first person buried in the crypt was a young student, Hryhoriy Smereka. The remains of Cardinal J. Sembratovych, who died in Rome in 1901 and was buried in the Campo Verano cemetery, were transferred here, as well as the remains of Julian Pawlykowsky (transferred from Munich) and Princess Teresa Sangushko-Sapiha (transferred from Merano, northern Italy). Also buried here is Archbishop Ivan Buchko (d. 1974), Mother Claudia, Superior of Basilian sisters, and Archimandrite Stefan Chmil’ (d. 1978).

Собор св. Софії — Водохреща біля фонтанни Трьох Янголів

St. Sophia Church — Epiphany service at the fountain of the Three Angels

**УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. ПАПИ КЛИМЕНТА (УКУ)
Universita Cattolica Ucraina
Tel. 62 40 203**

Будинок побіч собору св. Софії це Український Католицький Університет ім. св. Климента Папи, популярно званий УКУ, побудований в 1964-66 рр. Патріарх Йосиф видав грамоту заснування УКУ 28.XI. 1963 р., а в 1966 р. затвердив його конституцію. В 1968 р. Блаж. Йосиф оснував при УКУ, як продовження Львівської Семінарії, закритої 1944 р., Колегію св. Софії, у якій до 1987 р. вчилися 67 студентів, з яких 12 стало священниками. Синод українських єпископів в 1969 р. перебрав на себе опіку над УКУ. Від 1970 р. тут провадяться Літні Курси для українських студентів з різних країн поселення.

Напис на фронтонній стіні говорить про завдання цієї інституції: „Істина і любов науки собирає в розсіянні суших.” Над входовими дверима скульптура в бронзі двох ангелів, які тримають книгу Одкровення із сімома печатами й цитатою „Достойний ти взяти книгу і розкрити печаті її” роботи Уго Мацеї. В 1987-88 рр. добудовано нові приміщення до головного будинку УКУ.

В будинку УКУ приміщуються викладові залі, архів у якому зберігаються цінні матеріали, манускрипти, рідкі документи як особистий паспорт родини Михайла Грушевського, бібліотека у якій зібрано понад 30,000 книжок і 20,000 одиниць періодиків. Тут також є помешкання для професорів і студентів, дві молитовниці та окрема частина для монахинь, які обслуговують церкву і будинок. На першому поверсі збережено кімнати, в яких жив пок. Патріарх, в такому стані, як вони були за два останні роки його життя. До 1972 р., коли його перевезено до Патріяршого Двору, тут також приміщувався музей, який начислював біля 5.000 експонатів. На коридорах УКУ залишився відділ природознавчого музею, на який склалися різні дарунки Блаженнішому — тварин, колекції метеликів та геологічних пород, що їх зібрав сам Патріарх, великий ентузіаст природи.

УКУ — над входовими дверима янголи тримають книгу Одкровення із сімома печатами
Ukrainian Catholic University — Over the entrance door angels hold a book of Apocalypse with seven seals

THE UKRAINIAN CATHOLIC UNIVERSITY OF POPE ST. CLEMENT

Tel. 62 40 203

The Ukrainian Catholic University (UKU) is housed in the building adjacent to St. Sofia. It was built in 1964-66. Patriarch Josyf founded the University on Nov. 28, 1963 and in 1966 promulgated its statutes. As a continuation of the Theological Seminary in Lviv, which was closed in 1944, Patriarch Josyf established at UKU a theological College of St. Sophia. Out of 67 students who studied there in the years 1966-87, 12 became priests. In 1969 the Synod of Ukrainian Bishops took upon itself the responsibility to provide for the existence of the College. Since 1970 special summer courses are held at UKU for Ukrainian students from various countries.

The sign over the entrance to UKU summarizes the goal of the institution: "The truth and the love of knowledge unites the people scattered throughout the world." The two angels sculpted in bronze, the work of Ugo Mazei, hold the book of the Apocalypse with the seven seals and a quotation "You are worthy to take the book and break its seals." The new wing was added to the building in 1987-88.

In the UKU building there are lecture halls, archives which contain valuable materials (manuscripts, passport of Ukrainian historian Hrushevsky and his family, etc.), a library which contains over 30,000 books and 20,000 periodical magazines. There are also residential rooms for lecturers and students, two chapels, and a separate apartment for the sisters who take care of the housekeeping. On the first floor there is the apartment of the late Patriarch Josyf preserved in the same state as it was during his life. Till 1972, the UKU also housed a Museum collection (it was then transferred to St. Sergius and Bacchus building) of some 5,000 objects. Only the natural science section remains here, which contains, some as gifts and some a part of a personal collection of the Patriarch who was a great enthusiast of the natural sciences, collections of butterflies, geological and mineral specimens, and such.

Two commissions, one in charge of the translations of the Holy Scriptures and one for the translation of liturgical books, worked at the UKU. Publishing is also one of the important activities.

Outside the building there is a statue of Kotliarevsky to the right and of Shashkevych to the left. Facing the building is the statue of Taras Shevchenko, draped in a Roman toga. All of the above are works of Ugo Mazei. It was a dream of Shevchenko to be able to visit Rome, to be, as he writes in a letter to a friend "in the eternal city, crowned by the copula of Buonarrotti." The dream almost came true. The Kulish family was ready to cover the cost for Shevchenko's journey, but shortly before his departure, the poet was arrested. The quotation at the foot of the statue is from the famous poem "Learn, my brothers..." On a separate tablet are quotations from his poem *The Neophytes*.

The neighboring building to St. Sofia and the UKU is the Ukrainian Minor Seminary.

UKRAINIAN PAPAL MINOR SEMINARY

Via Boccea, 480

Tel. 62 41 724

Minor Seminary is a secondary school for boys modeled after the Minor Seminary of Lviv. As a result of Bishop Buchko's entreaties, it was inaugurated in the presence of Papal Nuncio to France, later Pope John XXIII, in Louri (France) in 1951. Ukrainian Salesian Fathers were put in charge of the Seminary. In the 1930's 32 young boys from the eparchy of Peremyshl arrived at the Salesian centers in Italy, out of which 17 became priests. They were the ones in charge of the Seminary.

In 1956 the Seminary was transferred to the Villa Andrea in Castelgandolfo near Rome. In 1959 a new building on via Boccea, built by the Oriental Congregation specially to house the school, was inaugurated. Besides the classrooms and offices, there is also a students' residence, a church, auditorium, dining room, and a large yard for sports games. On the behest of the newly released from the Siberian labor camp Metropolitan Josyf Slipyj, Pope John XXIII elevated the school to the status of a Papal school — Seminario Ponteficio.

При УКУ працювали дві комісії, які займалися перекладом Св. Письма і літургичних книг. Тут також широко розгорнулася видавнича діяльність.

На дворі біля будинку з правого боку стоїть бюст Котляревського, а з лівого — Шашкевича. Напроти — велика мармурова статуя Тараса Шевченка в римській тозі; усі виконав Уго Мацеї. Мрією поета було побувати, як писав він до свого приятеля, „у вічному місті, уквітчаному банею Буоноротті”. Родина Кулішів хотіла уфундувати йому дорогу, але коротко перед виїздом Шевченка арештовано. У підніжжі статуї цитат його поеми „Учітєся брати мої...”, а на окремій таблиці вирито довші цитати з поеми „Неофіти”.

Сусідній до собору св. Софії і УКУ будинок, це Українська Мала Семінарія.

УКРАЇНСЬКА ПАПСЬКА МАЛА СЕМІНАРІЯ

Pontificio Seminario Minore Ucraino

via Boccea, 480

Tel. 62 41 724

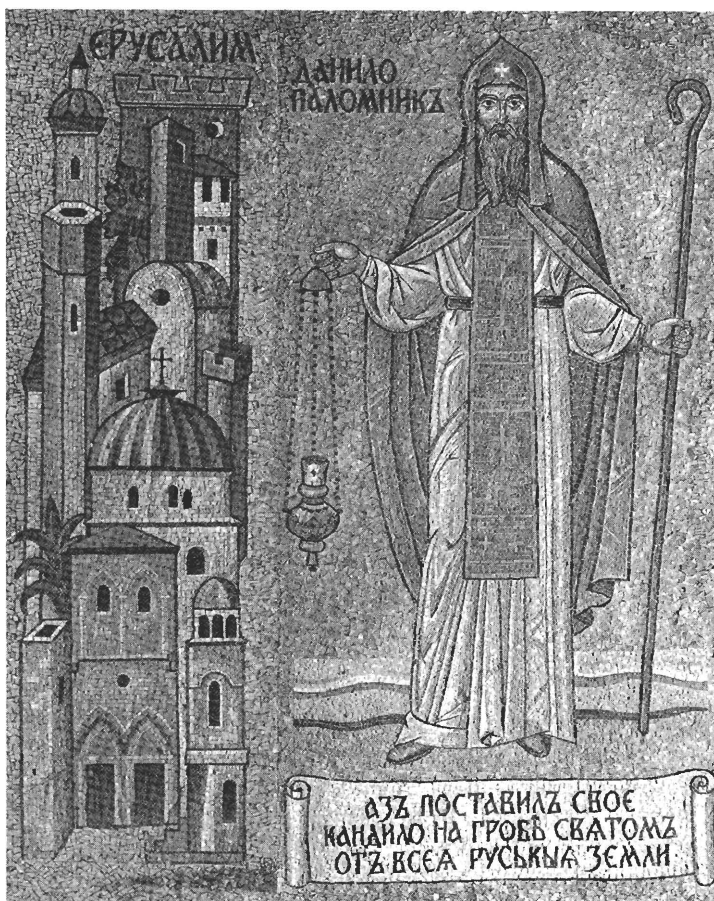
Мала Семінарія, середня школа для хлопців, створена на зразок Львівської Малої Семінарії завдяки старанням еп. Ів. Бучка в 1951 р., бере свій початок з Люрі (Франція), де на її відкритті був присутнім Апостольський Нунцій до Франції, пізніший Папа Іван XXIII. В 1930-х рр. з перемиської єпархії прибули до салезіянських установ в Італії 32 хлопці, з яких 17 стали священниками. Саме їм доручено провадити Малу Семінарію. В 1956 р. семінарію перенесено до Віллі Андрея в Кастельгандольфо біля Риму, а в 1959 р. до будинку на вія Боця, спеціально збудованому для семінарії Східньою Конгрегацією. В будинку, крім шкільних клас та бюр, знаходиться гуртожиток, церква, аудиторія, їдальня та велике подвір'я пристосоване до спортових гор. В 1963 р. Папа Іван XXIII, на прохання недавно визволеного Митрополита Йосифа Сліпого, надав Малій Семінарії привілей „Папської Семінарії” (Seminario Pontificio).

Учні Малої Семінарії з ієрархією Української Католицької Церкви в грудні 1965 р.

Students of the Minor Seminary with the hierarchy of the Ukrainian Catholic Church,
December 1965.

The students in the Minor Seminary, where the main educational objective is to educate a young generation of Ukrainians on Christian moral principles and to direct them towards service of their church and their nation (though commitment to be a priest is not a precondition for admittance to the school), come from many countries where there are Ukrainian settlements. The language of instruction is Ukrainian; Italian and the language of the country where the student comes from are also required. The curriculum is comparable to the programs in general in European secondary schools. All students live in the dormitory. The extracurricular activities include sports, choir, theater and dancing ensembles, orchestra, photographic club and such, as well as excursions. Since the school has a status of "Papal", the graduates are accepted to all Catholic schools of higher learning and, in most instances, also to state or private non-Catholic schools as well.

Данило — паломник. Мозаїка в Соборі св. Софії.

Danylo the Pilgrim. Mosaic in the Church of St. Sofia.

В Малій Семінарії, якої завданням є виховувати на християнських моральних засадах свідомих українців, спрямовуючи їх на службу Церкві (хоча вибір священничого стану не є передумовою прийняття до школи), навчаються учні з різних країн поселення. Наука проводиться в українській мові; італійська мова і мова країни поселення учня є також обов'язкові предмети. Шкільна програма нарівні програм європейських гімназій. Всі учні живуть в шкільному гуртожитку. Позашкільні заняття включають спорт, хор, театральний і танцювальний гурток, оркестру, фотоаматорство, і т.п., як також прогульки. Тому що школа має статус „Папської школи”, випускників Малої Семінарії, які завершують її атестатом зрілості, приймають до всіх вищих католицьких шкіл, а також в багатьох країнах і до некатолицьких.

Мала Семінарія — каплиця і будинок
Minor Seminary with the chapel

IN THE CENTER OF THE CITY

There is no one place in Rome, which can be called “downtown”. Several places can be designated as such. One of these would be Piazza Venezia and Campidoglio. The places mentioned in this part of the guidebook are located at some distance from each other, beginning near the Tiber river bridge which leads to the Vatican, extending to the Basilica of Santa Maria Maggiore, with Piazza Venezia as a central point. For lack of a better description, let us call this area the center of the city.

RESIDENCE OF KIEVAN METROPOLITAN ISYDOR

Via Giulia, 64

Via Giulia lies about one block away and more or less parallel to the Tiber river, between the Principe Amadeo and Garibaldi bridges, on the other side from the Vatican. In the 15th and 16th c. this was the most fashionable street in Rome. Today the street is again beginning to attract people with its quaint atmosphere and art galleries. On this street, in the building no. 64, Kievan Metropolitan Isydor spent the last years of his life. The building is next to the church of St. Blasio (now closed), closer to Ponte Amadeo than Ponte Garibaldi, between the streets Vicolo del Cefalo and Via Bresciani, near Hotel Cardinal. A native Greek, as were almost all Kievan Metropolitans up to that time, he was appointed to the Metropolitan See of Kiev at the time when the Byzantine Empire was catastrophically threatened by the Turks and looked to the union with the Roman Church as a means of salvation. Isydor participated in the Council of Florence in 1439 dealing with the union of the Eastern and Western Churches. After the fall of Constantinople in 1453, where he took part in the last defensive battle of the capital, Isydor came to live in Rome. Here he held important positions in the Cardinals' College and was known as “the Ruthenian Cardinal”, that is, a Ukrainian Cardinal. He died on April 27, 1463. The building in which he lived, which has been renovated since that time, can be regarded as the first residence of the Kievan Metropolitan in Rome. However, there is no commemorative plate on the wall of the building to that effect.

CAMPIDOGLIO — PALACE OF THE SENATOR

Piazza del Campidoglio — Palazzo Senatorio

The most surprising place in Rome to find Ukrainians mentioned is on the Capitoline Hill, which in ancient times symbolized the power of the Roman Empire. You can reach Capitoline Hill or Piazza Campidoglio by the picturesque steps to the right of the Victor Emmanuel Monument (the steeper flight of stairs on the left lead to the Aracoeli church). The building across the square facing the steps is the Palace of the Senator. It was originally built in the Middle Ages on the site of the Temple of Jupiter and the Tabularium, the building which housed the archives of the Roman Empire. Today it serves as the official residence of the governor of Rome. The palace was reconstructed in 1582-1602, and on this occasion Pope Clement VII (1592-1605) placed a commemorative marble plaque above the main entrance door (beneath the clock tower) noting his achievements, which included the union of “Ruthenos”, that is, Ukrainians, with the Roman Church. This evidently refers to the Union of 1595 which took place during his pontificate.

В ЦЕНТРИ МІСТА

Трудно визначити, який саме пункт становить центр міста. У Римі декілька місць претендує на це визначення, так що арбітрарно можна взяти Piazza Venezia-Campidoglio. Пам'ятки, про які мова в цій частині довідника, розкинуті в цій центральній частині на досить далекій відстані, починаючи приблизно від Тибру (мостів, які ведуть до Ватикану), почерез Піацу Венецію до базиліки Санта Марія Маджоре.

РЕЗИДЕНЦІЯ КИЇВСЬКОГО МИТРОПОЛИТА ІСИДОРА Via Giulia, 64

Via Giulia йде менш-більш паралельно до Тибру, по противній стороні від Ватикану, у віддалі одного блоку від ріки між мостами Ponte Principe Amadeo і Ponte Garibaldi. В 15-16 ст. це була найелегантніша вулиця Риму. Сьогодні вона знову починає оживати і є відомою із мистецьких галерій. На цій вулиці в будинку біля церкви св. Власія (тепер закрыта) під ч. 64 (ближче до Понте Амадео, ніж до Понте Гарібалді, між улицями Nicolo del Cafalo і via Bresciani, недалеко готелю Cardinal) доживав свого віку київський Митрополит Кардинал Ісидор. Сам він грек, був назначений на Київський Митрополичий престіл в часи, коли Візантія була

Будинок на віа Джулія побіч церкви св. Власія, в якому жив Київський Митрополит Ісидор
Residence of Kievan Metropolitan Isydor on via Giulia next to the St. Blasio church

Кампідольйо — плита на Сенаторській Палаті, де згадується українців
 Campidoglio — a plaque on the Senator's Palace which mentions "Ruthenians", that is, Ukrainians.

Церква свв. Сергія і Вакха при Патріаршому Дворі
 The church of Sts. Sergius and Bacchus and the Patriarchal Residence

катастрофічно zagrożена турками і шукала порятунку в союзі із Римською Церквою-державою. Він брав участь у Флорентійському Соборі 1439 р. у справі злуки Східньої і Західньої Церков. Після упадку Константинополя в 1453 р., де він брав участь в останній оборонній битві столиці, Ісидор перейшов жити до Риму. Тут він займав чільні пости в Кардинальській Колегії і був відомий як “*Cardinale ruteno*” (руський, себто, український кардинал). Помер 27.IV. 1463 р. Будинок під ч. 64, який сьогодні є в перебудованому вигляді, можна уважати за перший осідок Київського Митрополита в Римі. Нажаль, немає ніякої видимої згадки (пропам’ятної таблиці), що тут жив Митр. Ісидор.

КАМПІДОЛЬО — ПАЛАТА СЕНАТОРА **Piazza del Campidoglio — Palazzo del Senatore**

Найбільш несподіваним місцем у Римі, де знаходиться згадка про українців — це на капітолінській гірці, яка за старовинних часів символізувала силу Римської Імперії. На площу Кампідольо ведуть розлогі сходи (трошки позаду і направо від колосального пам’ятника Еммануеля; вузькі, стрімкі сходи там же ведуть до церкви (Ara Coeli). Будинок напроти сходів через площу це Палата Сенатора, яка первісно була побудована в середньовіччі на місці святині Юпітера і Табуляріуму, в якому зберігалися архіви Римської Імперії і яка сьогодні служить як офіційна резиденція посадженика Риму. Палату перебудовано в 1582-1602 рр. і з тої нагоди Папа Климент VIII (1592-1605) поставив над входовими дверями (нижче вежі з годинником) мармурову таблицю, на якій зазначено його досягнення, а між ними згадано, що він об’єднав Ruthenos (українців) з Римською Церквою. Це, очевидно, відноситься до Унії, яка відбулася за його понтифікату в 1595 р.

ПАТРІАРШИЙ ДВІР — **ЦЕРКВА І ГОСТИННИЦЯ СВВ. СЕРГІЯ І ВАХХА** **Piazza Madonna dei Monti, 3** **Tel. 48 57 78**

Piazza Madonna dei Monti знаходиться при вулиці *via dei Serpenti*, яка пов’язує дві головні вулиці в Римі — *via Saviour* і *via Nazionale* (ближче до *via Кавур*, де недалеко є перестанок підземки *Metropolitana B*, звідки можна їхати до *EUR* і над море до *Остії*). По *via Serpenti* ходить автобус ч. 81, якого початкова зупинка є недалеко Ватикану на *piazza Risorgimento*. В сторону Ватикану автобус ч. 81 треба брати на *via Nazionale*, або, тамже, ч. 64, який зупиняється ближче до площі св. Петра і сполучує Ватикан і головну залізничну станцію *Termini*. Пішком з *Piazza Venezia* до Мадонни треба йти по *via dei Fori Imperiali* в сторону до Колізею. При semaforі, недалеко входу на *Forum Romanum*, до ліва починається вулиця *via Saviour*. Приблизно два блоки вгору до ліва йде вулиця *via dei Serpenti*, а блок вдовину на малій площі з фонтанною знаходиться (вхід під ч. 3) Патріарший Двір, церква свв. Сергія і Вахха і гостинниця, популярно знані як „Мадонна”.

Переступаючи поріг Мадонни, ви переступаєте 350 років української історії в Римі. Церкву свв. Сергія і Вахха, військових старшин при дворі Максиміліяна, які загинули мученицькою смертю 303 р., та малий будинок при ній подарував Папа Урбан VIII в 1639 р. для створення “*Collegium Nationis Ruthenorum*” — Колегії Нації Русинів. Його брат, Кардинал Антоніо Барберіні, докупив сусідній будинок та збільшив фонд на утримання посілості. Все таки це не було вистачальним для існування Колегії, так, що будинок служив лише як Прокуратура (представництво) Київської Митрополії і Василіянського Чину.

PATRIARCHAL RESIDENCE

THE CHURCH AND INN OF STS. SERGIUS AND BACCHUS

Piazza Madonna dei Monti, 3

Tel. 48 57 78

Piazza Madonna dei Monti is located near Via d. Serpenti, which connects two main streets of Rome — Via Nazionale and Via Cavour. It is nearer to Via Cavour and not far from the Metropolitana B subway stop. You can take the Metropolitana B to go to EUR and Ostia. Bus no. 81, which starts at Piazza Risorgimento near the Vatican, goes on Via d. Serpenti. However, to go from Madonna to the Vatican, you have to take a bus no. 81 on Via Nazionale or bus no. 64, which goes between Vatican and the main railroad station, Termini. To reach Piazza Madonna dei Monti on foot from Piazza Venezia, take the Via dei Fori Imperiali in the direction of the Coliseum. At the lights, approximately where the entrance to the Forum is located, turn left to Via Cavour. About two blocks up the street, at the traffic lights, the street to the left is Via d. Serpenti. Walking down a short distance on Via d. Serpenti you come across a small square with a fountain — Piazza Madonna dei Monti. There, at no. 3, is the entrance to the Patriarchal Residence, the Church of Sts. Sergius and Bacchus, and the inn.

Crossing the threshold of the building at no. 3, you cross 350 years of Ukrainian history in Rome. The church of Sts. Sergius and Bacchus, named after two officers in the Roman army under Maximilian martyred in 303, and a small adjacent building was a gift of Pope Urban VIII in 1639 to establish a Ruthenian College — Collegio Nationis Ruthenorum. The Pope's brother, Cardinal Antonio Barberini, bought another neighbouring building and enlarged the funds for their maintenance. Still, this was not sufficient to run a college, and the building served only as residence of the representatives of the Kievan Metropolitanate and the order of the Basilian Fathers.

Both the church and the building were renovated several times: in 1645, in 1707, and in 1741 from the offerings in gratitude for the miracles performed by the Holy Mother of Zhyrovtytsi icon. In 1895-96 the old building was demolished and a new three stories structure was built with the present-day facade, one better adapted to the needs of the seminarians. A new marble altar with a baldachin and an iconostasis was installed in the church. In 1897, Pope Leo XIII established the Ukrainian (Ruthenian) College which was housed in this building till 1932. At first the College was under the supervision of the Jesuits. From 1904 the Ukrainian Basilian Fathers took charge. From 1932 till 1960 the building served as the residence of the executive (Curia) of the Basilian Order. Russia, Austria and Italy tried to acquire the property in the last century, and in the years 1925-28 so did Poland. Among the many outstanding visitors here, to mention but a few, were the numerous pilgrims to the Holy Land led by Metropolitan Andrew Sheptycky in 1906 and Ukrainian historian Mykhailo Hrushevsky and his family, who visited in 1908. An invaluable archive of the Basilian Fathers from the 17-18th C. was transferred from here to the Lviv National Museum before the First World War. From 1915 till 1921 the College was closed and the building was occupied by Sisters of St. Elizabeth who maintained a girls' residence here. In 1924, in the church of Sts. Sergius and Bacchus, Konstantyn Bohachevsky was consecrated a bishop for the Ukrainians in the United States, and in 1929 the consecration of Ivan Buchko took place here.

Basilian Fathers sold the building to the Ponteficio Collegio Pio Latino Americano in 1960. Ten years later, in 1970, the late Patriarch Josyf Slipyj bought back the building and the church, renovated it, and in 1972 the complex became the property of St. Sofia Association. Today the Church of Sts. Sergius and Bacchus is a parish church for Ukrainians residing in Rome. The building houses the residence and offices of the Patriarch of the Ukrainian Catholic Church, the inn and the museum.

The entrance to the church from the piazza is usually closed, except for the liturgical services during great feasts. Otherwise, the entrance is at no. 3. Above the entrance door is an emblem of a Galician coat of arms with a lion; it is not known when the emblem was put there. Inside,

Будинок і церкву кількакратно відновлювано та перебудовувано в 1645 і 1707 рр., а в 1741 р. з пожертв за чуда за посередництвом Жировицької Божої Матері. В 1895-96 рр. стару будівлю розібрано до основ і збудовано нову, триповерхову, із теперішнім зовнішнім виглядом, відновлено церкву та встановлено іконостас і мармуровий престіл з baldachinom. Тут від часу її заснування Папою Левом XIII в 1897 р. до 1932 р. приміщувалася Колегія, яка спочатку була під наглядом оо. Єзуїтів і від 1904 р. оо. Василян, а від 1932 до 1960 р. головна управа Василянського Чину. В минулому столітті цю посілість старалися привласнити собі Росія, Австрія, Італія, а в 1925-28 рр. Польща. Серед багатьох визначних відвідувачів цієї обителі слід відмітити чисельну групу українських паломників до Святої Землі під проводом Митр. Андрея Шептицького в 1906 р., та історика Михайла Грушевського з родиною в 1908 р. Перед Першою Світовою Війною передано звідси до Національного Музею у Львові цінний Василянський архів з 17-18 ст. Від 1915 до 1921 р. Колегія була закрита і будинок занимали Сестри св. Єлисавети, провадячи там пансіон для дівчат. В церкві свв. Сергія і Вакха відбулася в 1924 р. хіротонія єп. Константина Богачевського для українців в Америці, а в 1929 р. єп. Івана Бучка.

В 1960 р. оо. Василяни продали будинок керівництву Pontificio Collegio Pio Latino Americano. В 1970 р. його відкупив і відновив пок. Патріарх Йосиф і від 1972 р. посілість стала власністю Товариства св. Софії. Сьогодні церква свв. Сергія і Вакха служить як парохіяльна церква для українців в Римі, а в будинку приміщується резиденція і бюро Патріарха Української Католицької Церкви, гостиниця і музей.

Вхід до церкви з піящи, за винятком в час Богослужень у великі свята, є закритий. Входить треба під ч. 3. Над дверима знаходиться емблема галицького гербу із левом; коли її там поставлено — невідомо. В середині коридор до ліва веде до церкви, що також відома як церква Жировицької Божої Матері. При відновлюванні мурів будинку в 1718 р. під тинком знайдено ікону, копію чудотворної ікони з Жировиць. Ніхто не міг пояснити, як вона там знайшлася. Ікону скоро стали почитати як чудотворну і Папа Климент XI доручив витягти її з муру й перенести до церкви. Хоча більшість об'єктів в церкві були зруйновані в процесі перебудування новими власниками в 1960-х роках, ікона вціліла на своєму місці вгорі за престолом. З попереднього іконостасу тільки деякі ікони віднайшлися; інші були перевезені сюди з Парижу (Христос, Божа Мати, св. Володимир, св. Ольга), бо там в церкві св. Володимира вставляли новий іконостас. Також віднайшлися в одній з римських галерій ікони свв. Сергія і Вакха, які Блаж. Йосиф відкупив і вони тепер знаходяться на бічних стінах церкви. Під церквою була крипта в якій найдавніше ідентифіковане поховання з 1311 р. В центрі церкви на долівці є напис про поховання там митрополита Рафаїла Корсака, який „церкву цю збагатив священними обрусами і золотими та срібними дарами”. Помер він в Римі 1640 р.

На партері Патріяршого Двора знаходиться вітальня-сальон (при вході по коридорі на право), ідальня та кухня. На першому поверсі, де сьогодні є каплиця Сестер, була кімната, де перебував митр. Шептицький, який був частим гостем цього дому. На цьому і на другому поверсі є кімнати гостинниці. На третьому і четвертому приміщений музей, який перенесено сюди з УКУ в 1971 р. В ньому зберігаються збірки релігійних предметів та релігійного мистецтва, твори малярські, фотографічні, графіки, кераміки, різьби, експонати народного мистецтва та інші пам'яткові речі.

Дім ведуть Сестри св. Анни з Бразилії.

the corridor to the left leads to the church, which is also known as the church of the Holy Mother of Zhyrovytsi. During the renovation of the walls in 1718, an exact copy of the miraculous icon of Zhyrovytsi was discovered under the plaster. Nobody could explain how it happened to be there. The icon soon became worshipped as miraculous and Pope Clement XI instructed to cut out the icon from the wall and to place it behind the altar in the church. Though most of the objects in the church were destroyed during the renovation by the new owners in the 1960's, the icon remained unscathed in its place high above the altar. Only a few icons survived from the original iconostasis; others that are there today (Christ, Holy Mother, St. Volodymyr, St. Olha) were brought from St. Volodymyr's church in Paris when a new iconostasis was installed there. The icons of St. Sergius and St. Bacchus were accidentally found in one of the Roman art galleries. Patriarch Josyf bought them back and now they are placed at the center of the side walls in the church. Under the church is a crypt; the oldest identified burial is dated 1311. On the floor in the center of the church an inscription on the marble slate states that here rests Metropolitan Rafael Korsak, who "enriched this church with sacred coverings and gifts of gold and silver". He died in Rome in 1640.

On the main floor of the Patriarchal Residence there is a reception room (to the right of the main corridor), dining room, and kitchen. On the first floor, the room which serves today as a private chapel for the sisters, used to be the room reserved for Metropolitan Andriy Sheptytsky, who was a frequent guest here. On the first and the second floor are the guest rooms of the inn. The Museum, which was transferred here from the Ukrainian Catholic University in 1971, is situated on the third and fourth floor. It houses collections of religious objects and religious art, vestments, paintings, photographs, woodcuts, ceramic art, woodcarvings, folkloric art and other mementos.

Ukrainian Sisters of St. Anne from Brazil are in charge of the housekeeping here.

BASILICA SANTA MARIA MAGGIORE

A pilgrimage to Rome traditionally included a visit to the four basilicas: St. Peter's, St. Paul's, St. Giovanni in Laterano, and Santa Maria Maggiore. The last one, founded in the 5th C., holds a special interest for Ukrainians as well as for other Slavic people. It was here that the first Holy Liturgy in the Slavic language in Rome was celebrated. In 860, Sts. Cyril and Methodius went on a mission to the Khazars. They stopped in the Crimea where they found the relics of Pope St. Clement which they brought to Rome. Pope Adrian II then allowed them to celebrate the Mass in the Oriental rite and in Slavic language. Up to that time intense debate was going on whether any other language besides the traditional three — Greek, Latin and Hebrew, the ones that were inscribed on Jesus' cross — could be allowed in liturgical services. The legalization of a vernacular language for liturgical purposes, for which a specific alphabet, the "kyrylytsia", was invented probably by disciples of St. Cyril, played a key role in the formation of Ukrainian consciousness. The Bulgarian people commemorated this important event of the recognition of the Slavic languages by the Catholic Church and the importance of the work of the brothers from Thessalonike, Cyril and Methodius, with a white marble plate in the baptistry (first chapel to the right when you enter by the main door). It is on the wall to the left. It states that here in 868 Pope Adrian II approved the Slavic books brought to Rome by the brothers Cyril and Methodius, the creators of Slavic literacy.

To the left of the main altar, in the Pauline Chapel, there is a Byzantine icon of the Holy Mother above the altar. High above in the left arc over the altar are painted two bishops in eastern rite robes. Often Ukrainians in Rome hear that these are Ukrainian bishops, Ipatij Potij and Kyrylo Terletsy, the ones who signed the Union documents in Rome in December, 1595. However, there is an inscription under the figures which says that they are Sts. Potius and Ignatius, Ethiopian bishops from the 4th C.

БАЗИЛИКА САНТА МАРІЯ МАДЖОРЕ — SANTA MARIA MAGGIORE

Традиційно паломництво до Риму включало відвідини чотирьох базилік — Петра, Павла, Лятеранської і Марія Маджоре. Ця остання, заснована ще в 5 ст., для українців, як і для інших слов'ян, має ще додаткове значення. В цій церкві вперше в Римі була відправлена слов'янська Служба Божа. Коли свв. Кирило і Методій після своєї місії до Хозар (860 р.) і віднайдення мощів св. Климента Папи прибули до Риму, Папа Адріян II дозволив їм відправити Літургію в східньому обряді по-слов'янськи. До того часу шов спір про те, чи може бути інша літургійна мова в церкві крім грецької, латинської і гебрійської, бо в цих трьох мовах був зроблений напис на хресті розп'ятого Христа. Легалізація живої мови в літургійних відправах, для якої відмінне письмо уклав св. Кирило, відіграла ключеву роль у формуванні української свідомості. Цю важливу подію визнання слов'янської мови Вселенською Церквою та місійної праці солунських братів, відомих також як апостоли слов'ян, відзначили в базиліці болгар пропам'ятною мармуровою таблицею, яка знаходиться в баптистерії (перша каплиця до права, коли входить до церкви головними дверима), на стіні з лівого боку. Напис говорить про те, що тут Папа Адріян II 868 р. затвердив слов'янські книги, принесені святими братами Кирилом і Методієм, творцями слов'янського письменства.

На ліво від головного престола, в Павлинській каплиці, де знаходиться надпрестольна візантійська ікона Божої Матері, високо в лівій арці, намальовані в східніх ризах два єпископи. В Римі часто українці на них вказують, що це Іпатій Потій і Кирило Терлецький, єпископи, які підписали в Римі Унію. Напис під цим образом говорить, що це Потій і Ігнатій, святі етіопські єпископи з 4 ст.

Базиліка Санта Марія Маджоре — пропам'ятна плита св. братам Кирилові і Методієві
Basilica of Santa Maria Maggiore — a plaque in honor of Sts. Cyril and Methodius

PAPAL ORIENTAL INSTITUTE — PONTIFICIUM INSTITUTUM ORIENTALE

Via Carlo Alberto, 7

The street that goes straight from the Basilica Santa Maria Maggiore is Via Carlo Alberto. In the first block on the left side under no. 7 is the Oriental Institute, founded in 1917 and administered by the Jesuits. The Institute specializes in East European religious studies, which also includes history of the Ukrainian Church. It is both a teaching and a research institution. Some 200 Ukrainian theological students were involved with the Institute.

The Library of the Institute holds valuable Ukrainian old print books such as: the Bible of Ostroh, 1581; Epistles from the printing shop of Fedorovych in Lviv, 1574; Kievan Triod, 1627; Service Book from the printing shop of Pecherska Lavra, 1629; Prayer book of Metropolitan Mohyla, 1646; Grammar by Meletij Smotrytskyj, 1648; and others.

Орієнтальний Інститут
Oriental Institute

RUSSICUM — PONTIFICIUM COLLEGIUM RUSSICUM

The only Russian Catholic church in Rome and the Russicum College stand next to the Oriental Institute. The College was opened in 1929 under the tutelage of the Jesuits of Byzantine rite. The objective of this College is to educate bi-ritual clergy to work among the Catholics of Russian rite. Before the Second World War there were a few Ukrainian students at the College from Western Ukraine and after the War from the Pittsburgh Ruthenian Diocese.

GENERAL CURIA OF THE REDEMPTORISTS

Via Merulana, 30

Via Merulana connects the Basilica of Santa Maria Maggiore with the Basilica of St. Giovanni in Laterano. The Curia is on the left side of the street coming from Santa Maria Maggiore, and nearby, on Largo S. Alfonso, is the church of the Redemptorist Order. The Ukrainian branch of this order was founded in Canada in 1913 through the efforts of Metropolitan Andrij Sheptytsky. The present Metropolitan of Canada, Maksym Hermaniuk, the Ukrainian bishop of France, Mykhail Hrynchysyn, and the auxiliary bishop of Philadelphia, Mykhail Kuchmiak, are members of the Redemptorist order.

During his visit to Rome in Dec. 1920, Metropolitan Andrij Sheptytsky stayed at the Curia.

ПАПСЬКИЙ ОРІЄНТАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ — PONTIFICIUM INSTITUTUM ORIENTALE

Via Carlo Alberto, 7

На вулиці via Carlo Alberto, яка йде прямо від базиліки Santa Maria Maggiore, з лівої сторони під ч. 7 знаходиться Орієнтальний Інститут, заснований 1917 р. Його провадять оо. Єзуїти. В ньому викладаються предмети з ділянки східноєвропейських релігійних студій, що включає історію Української Церкви. Інститут також служить як науково-дослідний центр. За час його існування з Інститутом було зв'язано понад 200 українських студентів теології.

В бібліотеці Інституту знаходяться цінні українські стародруки як Острозька Біблія з 1581 р., Апостол з друкарні Федоровича у Львові з 1574 р., Київська Тріодь з 1627 р., Служебник з друкарні Печерської Лаври з 1629 р., Требник Митрополита Петра Могили з 1646 р., граматика Мелетія Смотрицького з 1648 р. та інші.

РУССІКУМ — PONTIFICIUM COLLEGIUM RUSSICUM

Побіч Орієнтального Інституту знаходиться Російська Католицька Церква та Колегія Руссікум. Колегію відкрито 1929 р. під керівництвом оо. Єзуїтів візантійського обряду. Ціллю цієї Колегії було виховати двообрядових священників для праці серед православних в російському обряді. До війни там студіювало кілька українських студентів теології із Західньої України, а по війні там було кілька із Пітсбурзької Закарпатської Митрополії.

ГЕНЕРАЛЬНА КУРІЯ РЕДЕМПТОРИСТІВ

Via Merulana, 30

Via Merulana сполучує базиліку Santa Maria Maggiore із базилікою San Giovanni in Laterano. Вона йде дещо наскісно до права від базиліки Маджоре. Недалеко по лівому боці тієї вулиці знаходиться Генеральна Курія Чину Редемптористів, а біля неї, на Largo S. Alfonso, їхня церква. Вітка українського обряду цього чину постала в Канаді 1913 р. за старанням Митр. А. Шептицького. Митрополит Канади, Максим Германюк та екзарх Франції, еп. Михайло Гринчишин, належать до цього чину.

Підчас свого перебування в Римі в грудні 1920 р. тут замешкав Митр. Андрій Шептицький.

БАЗИЛІКА СВ. КЛИМЕНТА

Piazza San Clemente

Церква св. Климента знаходиться на малій площі між via Lubicana (до неї можна дійти від Santa Maria Maggiore по via Merulana в сторону Латеранської базиліки, на ній завертаючи на право в сторону Колізею) і via San Giovanni in Laterano. Збудована в 4 ст. на основах мітрадської святині (Mitreo) та приватної палати, церква була знищена 1084 р. норманами і на її місці збудовано в 12 ст. нову. В минулому столітті відкрито стару церкву, в якій збереглися цінні фрески. В цій церкві брати Кирило та Методій у 867 р. склали моші св. Климента, які вони віднайшли на Криму. Тут похований св. Кирило (пом. в Римі 869 р.).

Від початку прийняття християнства почитання св. Климента на Україні було дуже поширене. Князь Володимир Великий після свого охрещення в Херсонесі привіз до Києва не тільки чаші, ризи та богослужбові книги, але й частину мошів св. Климента — голову, яку йому привезли в дарунку послі від Папи Івана XV і яку він поставив в Десятинній церкві. Біля тих мошів був похований Володимир і його дружина Анна. Тими мошами освячували в 1147 р. нововибраного українськими єпископами Київського Митрополита Климента Смолятича. 25.3. 1927 р. в базиліці св. Климента прийняв хіротонію Владика Павло Гойдич, який згинув, переслідований за віру, в тюрмі в Чехословаччині в 1961 р.

BASILICA OF ST. CLEMENT

Piazza San Clemente

Basilica of San Clemente is situated on a small square between the streets Via Lubicana and Via San Giovanni in Laterano. You can reach it by going down on Via Merulana, about half-way between Maggiore and Lateran, and then turn in the direction of the Coliseum, to the right if you are coming from the Maggiore. One of the oldest churches in Rome, it was built in the 4th C. on the foundations of a Mithratic temple and a private palace. The church was totally ruined by Normans in 1084 and a new church was built on the rubble in 12th C. In the last century, the old church was discovered and excavated. There were well preserved frescoes. It was here, in this underground church, in 867, that the brothers Cyril and Methodius laid the relics of St. Clement, which they found in the Crimea. St. Cyril died in Rome in 869 and was buried in this church.

Worship of St. Clement was widespread in Ukraine since the early days of Christianity. When Prince Volodymyr the Great returned to Kiev from Khersones after his baptism, he brought along not only chalices, robes, liturgical books, but also a part of the relic of St. Clement — the head — which Pope John XVI sent to Volodymyr through his envoys as a gift and which Volodymyr put under a specially built for that purpose altar in the Desiatynna Tserkva in Kiev. Both Volodymyr and his wife Anna, the Byzantine princess, were buried near the relics. The Ukrainian Metropolitan of Kiev, Klyment Smoliatych, elected by the Ukrainian bishops in 1147, was consecrated with the relics of St. Clement. On March 25, 1927, in the Basilica of St. Clement in Rome, Pavlo Hoydych was consecrated a bishop. In 1961 he died persecuted for his faith, in a prison in Czechoslovakia.

In the upper basilica, to the right from the altar, is a chapel of Sts. Cyril and Methodius, added in 1882-86. But the burial place which, according to tradition, was “to the right of the altar of St. Clement”, is in the lower church which can be entered from the sacristy. In the narthex of the lower basilica two frescoes on the right wall describe the legend from the life of St. Clement and the transfer of his relics to the church. Following the arrows in the direction of Mitreo, before the entrance to the temple, to the left, is an altar. This is the place thought to be the burial place of St. Cyril. To the right of the mosaic icon of St. Cyril a marble plate with Ukrainian inscription was installed commemorating the Millennium of Christianity in Ukraine. Other plates are from the Macedonian and Bulgarian people.

Базиліка св. Климента — українська плита на гробі св. Кирила
St. Clement's Basilica — Ukrainian plaque on the grave of St. Cyril

У верхній базиліці з правого боку від престолу є каплиця свв. Кирила і Методія, добудована в 1882-86 рр. Місце поховання св. Кирила, згідно з традицією, „по правому боці вітваря св. Климента” знаходиться в долішній базиліці, вхід до якої є із захристії. В нартексі долішньої церкви на правій стіні дві фрески зображують легенду з життя св. Климента та про перенесення його мощів до церкви. Йдучи далі в сторону Мітрео, перед входом до святині, з лівого боку є престіл на місці, котре вважають місцем поховання св. Кирила. На право від мозаїчної ікони св. Кирила є українська мармурова плита з написом, який нав'язує до Тисячоліття Християнства на Україні. Інші плити це присвята від македонського та болгарського народів.

THE AVENTINE HILL

Aventinum is one of the seven hills on which originally Rome was built. Today it is a quiet residential district. Here are located in close proximity two General Houses, that of the Basilian Sisters and the Basilian Fathers. Bus no. 94 stops very close to the House of the Basilian Fathers, at Piazza San Prisca. You can also take bus nos. 11, 13, 27, or 30 that go on Via Aventina to Piazza Albania and then go up the hill to Piazza San Prisca. There, the street to the left, is Via San Giosafat, and the first crossroad is via Sant' Alesio.

THE GENERAL HOUSE OF THE BASILIAN SISTERS

Via Sant' Alesio, 26

Tel. 575 06 51

In 1953 the Apostolic See mandated centralization of the Ukrainian Order of Basilian Sisters. Up to that time the monasteries of the Basilian Sisters, which date their beginning to the founding of St. Irene's monastery in Kiev in 1037, existed independently under the direction of Mother Superior and the local bishop. The situation after the Second World War necessitated coordination of activities of the order, which has its branches in ten countries throughout the world (in the U.S.A. since 1911, in Yugoslavia, Czechoslovakia, Hungary, Argentina, Poland, Australia, Brazil, Canada, Germany, and also in Ukraine).

Головний Дім Сестер Василянок
The Curia of Basilian Sisters

НА АВЕНТІНІ

Авентіnum — одна із сімох гірок, на яких первісно був збудований Рим. Сьогодні це тиха резиденційна дільниця, в якій у близькому сусідстві знаходяться монастирі Сестер Василянок та Отців Василян. Доїзд автобусом ч. 94 до Piazza San Prisca, або по вулиці Aventina чч. 11, 13, 27, 30 до piazza Albania, а тоді йти під гору по вулиці via di San Prisca до piazza San Prisca. Вулиця до ліва це via san Giosafat, а перша перехресна це via Sant'Alessio.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ДІМ СВ. МАКРИНИ — ОСІДОК ГОЛОВНОЇ УПРАВИ СЕСТЕР ЧИНУ СВ. ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО Via Sant'Alessio, 26 Tel. 575 06 51

Цей дім, який колись належав югославській амбасаді, а тоді приватним людям, Сестри Василянки придбали в 1953 р., після того, як Апостольська Столиця зарядила в 1951 р. централізацію їхнього Чину. До того часу монастирі Василянок, які датують свою історію на Україні від заснування монастиря св. Ірини в Києві 1037 р., існували як самостійні монастирі під зарядом ігумені і місцевого єпископа. Ситуація по Другій Світовій Війні вказала на потребу скоординованої діяльності Чину, який має свої осередки в десятках краінах світу (в Америці від 1911 р., Югославії, Чехословаччині, Мадярщині, Аргентині, Польщі, Австралії, Бразилії, Канаді, Німеччині, як також підпільно на Україні). В домі є місце на 20 сестер.

В Римі сестри, крім адміністрації Чину, також працюють у Ватикані, одна є професоркою в Орієнтальному Інституті, друга там є бібліотекаркою, співають раз в місяць Службу Божу у Ватиканському радіо. Але головно Сестри Василянки обслуговують інституції та установи, які заклав пок. Патріярх Йосиф: при св. Софії і на УКУ, на Мадонні, на Студіоні і, за життя Блаженнішого Йосифа, у його ватиканській резиденції. Це є продовженням традиції, бо у Львові Сестри Василянки були останніми сестрами які служили Митр. Шептицькому.

В містечку Альбано недалеко від Риму Сестри мають клявзурний Дім, який заклала в минулому столітті Мокрина Мячеславська, дуже цікава персональність, про яку написано мабуть з десять книжок, перша з них ще в 1846 р. французькою мовою. Сьогодні в тому монастирі живуть сестри не-українки латинського обряду, але приналежні до Василянського Чину. До 1929 р. вони працювали в папській резиденції в Castel Gandolfo.

ДІМ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОТЦІВ ВАСИЛІЯН СВ. ЙОСАФАТА Via S. Giosafat, 8 Tel. 578 03 62

Будинок, в якому сьогодні приміщується Головна Управа (Генеральна Курія) Василянського Чину, збудований 1935 р. Він належав до Отців Трапістів і від них в 1960 р. його відкупили Отці Василяни. До того часу Головна Управа Чину, яку перенесено до Риму в 1932 р., приміщувалася при церкві свв. Сергія і Вакха. В домі замешкують, крім членів Головної Управи, яка складається з Протоархимандрита, 4 його дорадників, секретаря та економа, також василянські ченці і студенти, які навчаються в римських папських університетах.

Традиція монашества Василянського Уставу сягає до самих початків християнства на Україні, починаючи від Києво-Печерського монастиря. Митрополит Рутський зреформував Чин після Берестейської Унії з метою кращої освіти для монахів, бо з їх рядів вибирався церковний провід. Вже від 1616 р. в

And so the house, which belonged at one time to the Yugoslavian embassy and then to private individuals, was bought for that purpose in 1953. It has room for 20 sisters.

The sisters residing in Rome, besides administering their order, also work in the Vatican, one is a professor and another a librarian at the Oriental Institute, and once a month they sing the Mass on the Ukrainian program of Vatican Radio. But the main occupation of the Basilian Sisters is to serve the institutions that were founded by the late Patriarch Josyf: St. Sofia and UKU, the Patriarchal Residence, the Studion monastery, and, when Patriarch Josyf was still alive, at his Vatican residence. This service to the Head of the Ukrainian Catholic Church is traditional for the Basilian Sisters and goes back to the times of Metropolitan Andrej Sheptytsky in Lviv.

In the small town of Albano, not far from Rome, there is a cloistered monastery of Basilian Sisters founded in the last century by Mokryna Miacheslavska, an extraordinary personality. Some ten books have been written about her, the first one in 1846 in French. Today the monastery houses non-Ukrainian sisters of the Latin Basilian rite, but under the direction of the Ukrainian Basilian Order. Till 1929 those sisters were working in the papal residence in Castelgandolfo.

THE GENERAL HOUSE OF THE BASILIAN FATHERS OF ST. JOSAPHAT

Via San Giosafat, 8

Tel. 578 03 62

The building that houses the Basilian Fathers' General Curia was built in 1935. It belonged to the Trappist monks from whom in 1960 the Basilian Fathers acquired the property. Up to that time, the chief administration of the order, which was transferred to Rome in 1932, resided in the St. Sergius and Bacchus complex. The residents of the House include, besides the members of the chief administration which is composed of the Protoarchimandrite, four advisors, secretary and treasurer, also Basilian monks and seminarians studying at the Roman Papal universities.

The tradition of the Basilian monastic order reaches to the very beginning of Christianity in Ukraine, to the founding of the Kiev Pechersky monastery. After the Union of Berestia, Metropolitan Rutsky reformed the Order with a view to improve the education of the monks since it was from their ranks that the Church hierarchy was elected. There were Basilian monks studying in Rome as early as 1616. Upon their return to their homeland, they engaged in missionary, educational, cultural and publishing work. Today the order has some 500 members (out of which 300 are priests) in 42 localities: 8 in U.S.A., 11 in Canada, 11 in Brazil, 4 in Argentina, 8 in Europe. Of course, there are also Basilian monks in Ukraine.

Besides the administration of the order, the Basilian Fathers in Rome are engaged in an extensive scholarly and publishing activity. They are in charge of the Ukrainian College of St. Josaphat on Gianicolo and of the Ukrainian programs of the Vatican Radio. Some of the Fathers work in the Vatican. From 1949, when the Basilian Fathers started to print books, they have published 55 volumes of documents pertaining to Ukrainian history that are in the Vatican Archives, more than 60 scholarly works, about 60 popular books in the series of Ukrainian Spiritual Library, as well as the scholarly periodical *Analecta ChSVV*. At the General House there is also a valuable library.

In 1960-61 the interior church was renovated and adapted to the Ukrainian Church rite. The mosaics are the works of a benedictine monk from Monte Casino, Father F. Binianelli, and the iconostasis is the work of a studite monk, Father Yuvnalij Mokrytsky.

Генеральна Курія оо. Василян
General Curia of Basilian Fathers

Римі студіюють василіянські ченці, які після повороту на батьківщину провадили місійну, освітньо-виховну та видавничу працю. Сьогодні Чин начислює близько 500 членів (з того 300 священиків) в 42-ох осередках: 8 в Америці, 11 в Канаді, 11 в Бразилії, 4 в Аргентині, 8 в Європі. Очевидно, працюють василіянські монахи в Україні.

Крім адміністрації Чину, оо. Василяни в Римі ведуть широко розгорнуту наукову і видавничу діяльність. Під їхньою управою є Українська Колегія св. Йосафата на Джанікольо та українська секція Ватиканського Радіо. Деякі отці працюють в Конгрегаціях Апостольської Столиці. Від 1949 р., коли оо. Василяни почали видавничу працю, видали вони 55 томів документів, які знаходяться у Ватиканських архівах і відносяться до української історії, понад 60 інших наукових праць та 60 популярних книжок „Української Духовної Бібліотеки”, як також продовжують видавати наукові збірники „Аналекта ЧСВВ”. В цьому центральному домі є також цінна бібліотека.

В 1960-61 рр. перебудовано внутрішню церкву, достосовуючи її до українського обряду. Мозаїки проектував бенедктинець о. Ф. Бінянеллі з Монтекассіно, а іконостас це праця о. Ювіналія Мокрицького.

SPANISH STEPS

When the first Ukrainian seminarians arrived in Rome to study at the Greek College located near the Piazza di Spagna at the end of the 16th C., there were no famous Spanish Steps leading up to the church of Trinita dei Monti. They were built some hundred twenty-five years later, in 1721-26. This part of the city was known as the "foreigners' quarters" and it still attracts mobs of tourists as much with its picturesque view as with the elegant shops on the nearby streets, the most famous of which is Via Condotti. The offices of the American Express are located at Piazza di Spagna.

GREEK COLLEGE AND THE CHURCH OF ST. ATANASIUS

Via del Babuino, 149

Via del Babuino connects Piazza di Spagna with Piazza del Popolo. If we could talk of such a thing as the first Ukrainian colony in Rome, then it would be on this street at no. 149. The Greek College was founded in 1577 for the Greek seminarians in order that they might learn the Byzantine rite. Next to it is the church of St. Atanasius which belongs to College.

Грецька Колегія на вія дель Бабуїно
Greek College on via del Babuino

В ОКОЛИЦІ ЕСПАНСЬКИХ СХОДІВ

Коли перші українські питомці приїхали при кінці 16 ст. на студії до Грецької Колегії, яка знаходиться поблизу Piazza di Spagna, славних Еспанських Сходів, які ведуть до церкви Trinita dei Monti, ще не існувало. Вони були збудовані шойно в 1721-25 рр. Ця частина міста була знана як „квартал чужинців” і вона до сьогодні притягає юрби туристів так своїм мальовничим положенням як і люксовими крамницями довколишніх вулиць, з яких найславніша via Condotti. На Piazza di Spagna є бюро American Express.

ГРЕЦЬКА КОЛЕГІЯ І ЦЕРКВА СВ. АТАНАСІЯ Via del Babuino, 149

Via del Babuino сполучує Piazza di Spagna і Piazza del Popolo. Якщо можна б говорити про першу українську колонію в Римі, то це було б на цій вулиці під числом 149. Колегія постала в 1577 р. для грецьких питомців, щоб дати їм змогу вивчати візантійський обряд. Поруч неї знаходиться церква св. Атанасія приналежна до Колегії і збудована в ренесансовому стилі в 1580-83 рр., а реставрована в рр. 1860, 1929-30. Саме тепер (1987-88) проходять далші реставраційні праці. В цій церкві відправляли першу після підписання Унії Літургію єпископи Іпатій Потій та Кирило Терлецький. Літургічні відправи в цій церкві до сьогодні східнього обряду та в грецькій мові. В 1963 р. церкву призначено як кардинальську пок. Патріярхові Йосифові Сліпому.

Першим українським студентом Колегії був Петро Потій, який супроводжав до Риму свого батька, єпископа Потія (він був вдівцем), коли він та єп. Терлецький їхали як представники українського єпископату підписувати унійний акт. Наступні два студенти це Йосиф Велямин Рутський, який став Київським митрополитом, та Ілля Мороховський, який став єпископом, покінчили там студії в 1603 р. Між 1596 і 1803 р. в Колегії студіювало 139 українських питомців, між ними Теофан Прокопович (1681-1736), архієпископ православної Церкви, визначний вчений теолог і письменник, який свій літературний твір „Владимир” присвятив Іванові Мазепі. В час наполеонівських воєн Колегія була закрита в 1803 аж до 1845 р. Тому, що більшість студентів, коли її знов відкрито, була з українських територій, то назву змінено на Грецько-Руську Колегію. Із випускників цієї Колегії 9 стало митрополитами, 23 єпископами, а 11 протоархимандритами Василянського Чину. Коли 1897 р. основано окрему Колегію для українців, українські питомці перейшли до свого приміщення при церкві свв. Сергія і Вакха.

В Колегії в коридорі на партері знаходиться портрет Митрополита Рутського в старшому віці. Більше портретів визначних українських митрополитів та єпископів, абсолютів Колегії, виконаних переважно ще за їхнього життя, знаходяться у вестибюлі на першому поверсі: Рутського у молодому віці, Корсака, Жоховського, Коленди і Палковича. Їх можна оглянути за попереднім домовленням з адміністрацією Колегії.

КОНГРЕГАЦІЯ ДЛЯ ПОШИРЕННЯ ВІРИ CONGREGATIO DE PROPAGANDA FIDE Via della Propaganda Fide, 1

На Piazza di Spagna (будинок за обеліском, але вхід з бічної вулиці) знаходиться інституція, в якій зберігаються цінні матеріали з історії Української Церкви. Конгрегацію для Поширення Віри встановив Папа Григорій XV в 1622 р. і від тоді до часу створення Східньої Конгрегації в 1917 р. листування і документи, які відносяться до українських справ, знаходяться в архівах цієї установи. Серед них є листування у справі унійних переговорів, листи Київських митрополитів (між ними Рутського, Могили), листування Ставропігійського Львівського Братства,

It was built in 1580-83 in a Renaissance style, and then renovated in 1860 and in 1929-30. Presently (1987-88) another renovation is going on. In this church Bishops Ipatij Potij and Kyrylo Terletsky said the first Mass after signing the Treaty of the Church Union. To this day the liturgical services in the church are held in Eastern rite and in Greek language. In 1963 it became the cardinal church of the late Patriarch Josyf Slipyj.

The first Ukrainian student at the College was Petro Potij who accompanied his father, a widower, Bishop Potij, to Rome. Bishop Potij and Bishop Kyrylo Terletsky were delegated to go to Rome as representatives of Ukrainian bishops to sign the Union Act. The next two students were Josyf Viliamyn Rutsky, who became Kievan Metropolitan, and Illia Morokhovsky, who became a bishop. Both graduated in 1603. Between 1596 and 1803 there were 139 Ukrainian students at the College, among them Teofan Prokopovych (1681-1736) who became archbishop of the Orthodox Church, a scholar and a theologian of great renown, who dedicated his play "Vladymyr" to Ivan Mazepa. The College was closed during the Napoleonic wars from 1803 to 1845. When it reopened, the majority of the students were from Ukrainian territories and it was renamed Greek-Ruthenian College. Nine Metropolitans, 23 bishops and 11 protoarchimandrites of the Basilian Order were graduates of this College. When in 1897 a separate College for Ukrainians was established, Ukrainian seminarians went to live in their own quarters at Sts. Sergius and Bacchus.

In the corridor on the ground floor of the College there is a portrait of Metropolitan Rutsky in his old age. There are more portraits of outstanding Ukrainian metropolitans and bishops, graduates of the College, in the vestibule on the first floor, most of them done when they were still alive: Rutsky in young age, Korsak, Zhokhovsky, Kolenda and Palkovych. An arrangement can be made with the administration of the College to view these portraits.

CONGREGATION FOR THE PROPAGATION OF THE FAITH

Via della Propaganda Fide, 1

The building behind the obelisk on Piazza di Spagna (where the bus for Hilton Hotel stops, but the entrance is from the street to the right) houses an institution whose archives contain invaluable documents pertaining to the history of Ukrainian Church. Congregation for the Propagation of the Faith was established by Pope Gregory XV in 1622. From that time till 1917, when the Congregation for the Oriental Churches was founded, documents and correspondence concerning Ukrainians are stored in the archives of this institution. Among them are letters regarding the treaty of Church Union, letters of Kievan Metropolitans (such as Rutsky, Mohyla), correspondence with the Stauropigion Brotherhood of Lviv, decrees regarding Ukrainian Catholic Church, etc.

In 1627 Pope Urban II established College Propaganda Fide affiliated with the Congregation in which Ukrainian seminarians studied since mid 17th C. The College was transferred in 1928 to a new building on Gianicolo Hill and this was one of the reasons why the Ukrainian College was also built there. In 1962 the College was elevated to the status of Papal University called Urbanianum. In the 20th C., 9 Ukrainian bishops were graduates of the College.

декрети відносно Української Католицької Церкви, і т.д.

При Конгрегації Папа Урбан VIII заснував в 1627 р. Колегію Пропаганда Фіде, у якій від половини 17 ст. навчалися українські питомці. В 1928 р. Колегію перенесено до нового приміщення на Джанікольо, і це була одна з причин, чому в тій околиці також збудовано й Українську Колегію. В 1962 р. Колегії надано титул папського Університету — *Urbanianum*. В 20 ст. з українських випускників на *Urbanianum* 9 стали єпископами.

КВАРТИРА МИКОЛИ ГОГОЛЯ

Via Sistina, 125

Тут в квартирі на першому поверсі жив в 1838-42 рр. Микола Гоголь. Як це зазначено на мармуровій плиті в російській та італійській мовах, на фронтонній стіні будинку, тут він написав свій найкращий літературний твір „Мертві Душі”. В його мешканні часто сходилися письменники і мистці, які в той час перебували в Римі, між ними і знайомі Т. Шевченка (Шевченко присвятив Гоголеві поему „За думами дума роєм вилітає”). Гоголь, будучи досить добре фінансово забезпеченим прибутком з книжок та п'єс, часто допомагав потребуючим колегам. Коли талановитий кріпак званого українського багатія Капніста, І. Шаповаленко, висланий до Риму вчитися малярської та мозаїчної штуки, не мав досить грошей на прожиття, Гоголь призначив йому прибуток із спеціальної вистави „Ревізора” в Римі.

Конгрегація Поширення Віри
Congregation for the Propagation of the Faith

APARTMENT OF MYKOLA HOHOL

Via Sistina, 125

Here, in the apartment on the first floor, lived Mykola Hohol in the years 1838-42. A marble plate on the front of the building commemorates in Russian and Italian language his sojourn in Rome, stating that it was here that he wrote his masterpiece *The Dead Souls*. His apartment served as a meeting place for the artists and writers from Russia and Ukraine that were in Rome at the time. Among them were friends of Taras Shevchenko (Shevchenko dedicated one of his poems to Hohol). Relatively financially well off because of the royalties from his plays and books, Hohol often helped his needy colleagues. When a talented artist, I. Shapovalenko, a serf whose wealthy landowner Kapnist send him to Rome to study the art of mosaic, did not have enough subsistence money, Hohol gave him all the royalties from a special presentation in Rome of his play *The Inspector General*.

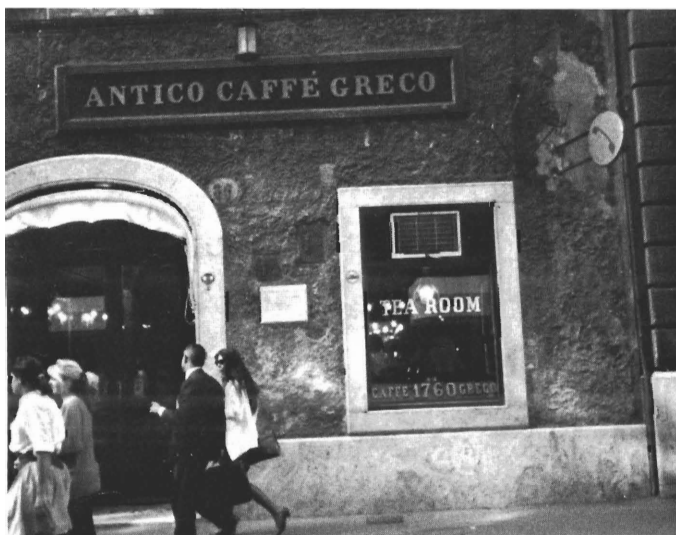
CAFFE GRECO

Via Condotti, 86

Today Caffe Greco (established in 1760) is an elegant and expensive coffee house that attracts tourists with its reputation of the past centuries when it was a meeting place for artists and writers. Among the portraits of its famous patrons that adorn the walls of the cafe, such as Goethe, Mark Twain, Mickiewicz and others, there is a small portrait of Hohol. It is located over a table where the great writer usually met with his friends (to the right at the end of the first section of the cafe). It was probably here that a good friend of Shevchenko, artist V. Shternberg, met with “dandily dressed Hohol” for dinner at which the writer entertained him with “the most ribald Ukrainian anecdotes”.

In the passageway between the two sections of the cafe on the right wall is a framed statement in Russian language dated Feb. 21, 1902, signed by some 20 persons commemorating the fiftieth anniversary of Hohol’s death. A long quotation from Hohol’s letter speaks of his enchantment with Rome: “All that I needed I stored deeply in my soul. There is Rome, sacred, a witness to miraculous apparitions...”

Artists I. Aivazovsky and A. Mokrytsky were also in Rome approximately at that time.

Καφέ Γρεκο
Caffe Greco

Квартира на в'яз Сістіна, в якій жив Микола Гоголь
Gogol's apartment on via Sistina

КАФЕ ГРЕКО — CAFFE GRECO Via Condotti, 86

Сьогодні Кафе Греко (існує від 1760 р.) це елегантний і дорогий локаль, який притягає туристів своєю репутацією з минулих століть, коли це кафе було місцем зустрічей письменників і мистців. Серед портретів славних відвідувачів, які прикрашують стіни кімнат, таких як Гете, Марк Твєйн, Міцкевіч і ін., знаходяться також пам'ятки Гоголя. В тому місці, де знаходився столик, біля якого він залюбки зустрічався з друзями, (при кінці кімнати справа у першій частині кафе), є його мініатюрний портрет. Це мабуть тут зустрів його добрий друг Шевченка, маляр В. Штернберг, про що розкаже у своєму листі до поета, як при вечері елегантно вистроєний Гоголь „розповідав наймасніші українські анекдоти”.

В переході між першим і другим салоном на стіні з правого боку є таблиця із 21.ІІ. 1902 р. підписана бл. 20-ма особами у пам'ять 50-ліття смерті Гоголя. Довша цитата з листа Гоголя говорить про його захоплення Римом: „Все, що мені було потрібно, я забрав до себе, в глибину моєї душі. Там Рим, як святість, як свідок чудесних явлень...”

Приблизно в тому часі в Римі також перебували малярі І. Айвазовський та А. Мокрицький.

OTHER PLACES IN ROME

GENERAL HOUSE OF SISTERS SERVANTS OF THE IMMACULATE MOTHER MARY

Via Cassia Antica, 104

Tel. 328 57 46

There are embassies and consulates on Via Cassia in the prestigious residential northern part of the city. To reach the General House of Sisters, you can take bus nos. 201 or 301 near Ponte Milvio.

The Order of Sister Servants of the Immaculate Mother Mary was founded in 1892 in Galicia. The main objective of their work is catechization, caring for the sick, and helping in the parish work. Branches of the Order were established in Canada (1902), Brazil (1911), U.S.A. (1959). Today the Order has over 1,000 members in twelve countries in Europe and on the American continents.

The General House in Rome, set in a beautiful garden, was bought in 1947 with funds provided by the Canadian Province. Besides the Sisters that work in the administration of the Order, there also live Sisters who study in Rome. The remains of the first Mother Superior of the Order, Yosafata Hordashevska, which almost miraculously were transferred to Rome from Ukraine after the Second World War, repose in the chapel. A process for her beatification was started in 1982.

In Rome, Sisters work at the Vatican Radio, in the Oriental Congregation, have church vestments workshop, and do the housekeeping in the Ukrainian College, Minor Seminary, and at the residence of Archbishop M. Marusyn, Secretary of the Oriental Congregation.

APARTMENT OF COL. EUGENE KONOVALETS

Lungotevere Flaminio, 74

In 1936 the family of Col. Eugene Konovalets relocated from Switzerland to Rome. Their apartment on the fifth floor had a balcony with a view on the river Tiber and, on the other side of the river, of the Olympic stadium and the Ministry of Foreign Affairs. Col. E. Konovalets was assassinated in Rotterdam, Holland, in 1938. His wife and son continued to live at the above address in Rome till their death (son Yurij died at a young age in 1958 and his wife Olha died in 1979). Both are buried at the Campo Verano cemetery.

Будинок, в якому жила родина полк. Коновальця
Building in which lived the family of Col. Konovalets

В ІНШИХ МІСЦЯХ РИМУ

ДІМ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ СЕСТЕР СЛУЖЕБНИЦЬ ПРЕСВЯТОЇ НЕПОРОЧНОЇ ДІВИ МАРІЇ (ПНДМ)

Via Cassia Antica, 104

tel. 328 57 46

Via Cassia положена в північній престижевій резиденційній частині міста. На цій вулиці знаходяться деякі амбасади та консуляти. Доїзд автобусами ч. 201 або 301, які треба брати біля Ponte Milvio.

Згромадження Сестер Служебниць ПНДМ постало в Галичині 1892 р. Головне завдання їхньої праці це катехизація та опіка над хворими і допомога в парафіяльній праці. Сестри працюють в Канаді від 1902 р.; в Бразилії від 1911 р.; в Америці від 1959 р. Сьогодні Чин начислює понад 1,000 членів в дванадцятьох країнах Європи та на американському континенті.

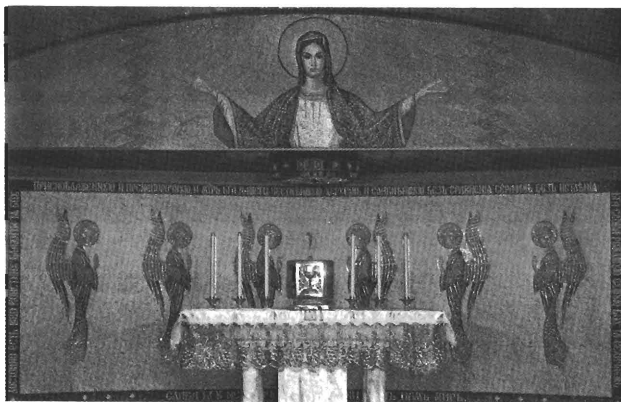
Дім Головної Управи в Римі придбано за фонди канадійської провінції в 1947 р. Він положений в гарному городі. В будинку, крім сестер з головної управи, також живуть сестри, які студіюють в Римі. В каплиці знаходяться глінні останки першої настоятельки чину, Слуги Божої Йосафати Гордашевської, які майже в чудодійний спосіб перевезено сюди з України по Другій Світовій Війні. В 1982 р. розпочато процес її беатифікації.

В Римі Сестри Служебниці працюють у Ватиканському Радіо, в Східній Конгрегації, провадять ризницю, та ведуть домашню економію у Великій та Малій Семінаріях, як також у резиденції архієп. М. Марусина, Секретаря Східньої Конгрегації.

ДІМ, В ЯКОМУ ЖИЛА РОДИНА ПОЛК. ЄВГЕНА КОНОВАЛЬЦЯ

Lungotevere Flaminio, 74

В 1936 р. родина полк. Євгена Коновальця переїхала із Швейцарії до Риму. Їхнє мешкання знаходилося на п'ятому поверсі з гарним видом на Тибр та, по другому боці ріки, на олімпійські спортові площі і на будинок Міністерства Закордонних Справ. Полк. Коновалець згинув в Ротердамі, Голяндія, в 1938 р., де й похований. Його дружина Оля і син Юрко жили тут до своєї смерти (син помер в молодому віці в 1958 р., а дружина в 1979 р.). Обидвоє поховані на цвинтарі Campo Verano.

Молитовниця Сестер Служебниць в Римі

Chapel of Sister Servants of the Immaculate Mother of Mary

UKRAINIAN DIPLOMATIC MISSIONS IN ROME

With the proclamation of the Ukrainian National Republic (UNR), Ukrainian government made every effort to establish diplomatic ties with various foreign countries, including Italy.

HOTEL REGINA

Via Vittorio Veneto, 72

The diplomatic mission of the UNR to the Italian government arrived in Rome on May 8, 1918. They established residence at a newly built hotel Regina on Via Veneto, across from what is now the United States Embassy, but at that time was a palace of Queen Margaret, Mother of King Vittorio Emmanuel. The Mission was headed by Prof. Dmytro Antonovych.

VILLA MARIGNOLI

Corso d'Italia and Via Po

A separate diplomatic mission was sent by the UNR to the Apostolic See headed by Count Mykhailo Tyshkevych. The official receptions sponsored by that Mission were held at this address.

PENSIONE OF EUGENE ONATSKY

Corso d'Italia, 6

Evhen Onatsky was an outstanding Ukrainian politician living in Italy between the two World Wars. He was a member of the Ukrainian Diplomatic Mission to Italy, and later its head. From 1927, till his imprisonment by the German Nazis in 1943, he was the head of the Ukrainian Association in Rome. In this building he ran a pensione for the tourists. The place also served as a meeting place for the lay Ukrainian residents in Rome.

Готель Реджина, в якому перебувала українська дипломатична місія
Hotel Regina in which the Ukrainian diplomatic mission stayed

УКРАЇНСЬКІ ДИПЛОМАТИЧНІ МІСІЇ В РИМІ

З створенням Української Народної Республіки (УНР), український уряд старався нав'язати дипломатичні зв'язки з різними країнами, а в тім і з Італією.

ГОТЕЛЬ РЕДЖІНА — HOTEL REGINA

Via Vittorio Veneto, 72

Дипломатична Місія від УНР до італійського уряду прибула до Риму 8.V. 1919 р. і примістилася в новому готелі Реджина на via Veneto напроти сьогоденішньої американської амбасаді. Тоді теперішній будинок амбасаді ЗСА був палацом королеви Маргарети, матері короля Вітторіо Емануїла. Місію очолював проф. Дмитро Антонович.

ВІЛЛА МАРІНЬОЛІ — VILLA MARIGNOLI

Corso d'Italia i via Po

До Апостольського Престолу у Ватикані була вислана від УНР окрема місія під проводом графа Михайла Тишкевича. У цьому будинку відбувалися дипломатичні прийняття місії.

ПАНСІОН ЄВГЕНА ОНАЦЬКОГО

Corso d'Italia, 6

Євген Онацький був визначним українським діячем, який жив в Італії між двома Світовими Війнами. Він був членом Української Дипломатичної Місії в Італії, а опісля її керівником. Від 1927 р. до свого ув'язнення німецькими нацистами в 1943 р. він був головою Української Громади в Римі. В цьому будинку він провадив пансіон для туристів, що також служив як місце зустрічі для світської української громади Риму.

ЦВИНТАР CAMPO VERANO

Piazzale del Verano

Головний цвинтар Риму, який особливо цікаво відвідати на свято Всіх Святих 1 листопада, коли італійці традиційно відвідують гроби своїх рідних, а цілий цвинтар виглядає наче гігантський квітник.

У відділі (reguardo) 35 міститься каплиця ч. 1 — гробівець Чину оо. Василіян; каплиця ч. 2 належить Сестрам Служебницям.

Ближче до цвинтарного входу із piazzale del Verano знаходиться місце поховання дружини і сина полк. Коновальця. Коли входить на цвинтар брамою з правого боку, на третій дорозі звернути на право догори по східцях в сторону Arciconfraternita di carita, а тоді до галерії до права. Там в reguardo XIX при кінці коридору в долішній частині з правої сторони знаходиться гріб Коновальців.

ПРОТЕСТАНТСЬКИЙ ЦВИНТАР — CIMITERO PROTESTANTE

Via Caio Cestio

Протестантський цвинтар знаходиться поблизу Piazza di Porta S. Paolo, зразу за пірамідою Цестія. Вхід з вулиці Caio Cestio. Відкритий від 8-11:30 рано та 15:20-17:30 поп. При брамі треба дзвонити, щоб відкрили. На цвинтарі заборонено фотографувати.

На головному цвинтарі Campo Verano заборонено хоронити некатоліків, так що на цьому цвинтарі поховані християни інших, ніж католицького віровизнання. Найстарший гріб датується 1738 р. Багато могил росіян, а між ними напевно й українців, напр. Капністів. Тут поховані два близькі приятелі Шевченка — Карло Брюллов та Василь Штернберг.

CAMPO VERANO CEMETERY

Entrance at Piazzale del Verano

Campo Verano, the main cemetery in Rome, is especially interesting to visit during the Feast of All Saints in November, the traditional cemetery visiting days in Italy, when it becomes one colossal flower shop.

In the quarter (rquardo) 35, Chapel no. 1 is the burial place of the Ukrainian Basilian Fathers, and Chapel no. 2 belongs to the Sisters Servants of the Immaculate Holy Mother Mary.

Closer to the main entrance to the cemetery from the Piazzale del Verano is the burial place of the Konovalts family. Entering the cemetery through the right wing gate, take the third lane right, up the steps in the direction of Arciconfraternita di Carita, and then go to the gallery to your right. There at the end of the corridor Rep. XIX in the lower part to the right is the tomb of the Konovalts family.

PROTESTANT Cemetery

Via Caio Cestio

The Protestant cemetery is located near Piazza di Porta S. Paolo, behind the Cestius Pyramide. The entrance is from the street Caio Cestio. Open from 8-11:30 a.m. and 3:20-5:30 p.m. Ring the bell for the watchman to open the gate. It is forbidden to photograph and they will take away your camera if they catch you doing it.

The main cemetery Campo Verano is only for Catholics. Christians of other denominations are buried at this cemetery. The oldest grave dates from 1738. There are many Russians buried here and some of them are certainly Ukrainians, for instance, Kapnist. Here rest two close friends of Taras Shevchenko — Karlo Briulov and Vasyl Shternberg.

Briulov was Shevchenko's professor at the St. Petersburg Academy of Fine Arts. With the money from the auctioned portrait he painted of Russian poet Zhukovsky bought by the czar himself, Briulov ransomed Shevchenko from serfdom. He died in Rome in 1852. His grave is marked with a big white marble monument with a sculpture of his bust and his name — Carolus Bruloff. It is near the entrance near the lane going up the hill a bit to the left.

It is more difficult to locate the grave of Vasyl Shternberg. Taking the uphill lane slightly to the right, turn right at the monument of Anderson on the lane that starts with the graves of Holm, Boegel. The thirteenth grave on that lane is that of Shternberg. He died at the age of 27 in 1846. A close friend of Shevchenko, with whom he studied at the Academy in St. Petersburg, he is best known for his paintings executed during his visit to Ukraine. He also left several portraits of Shevchenko. When Shternberg was leaving for Rome, Shevchenko, who also dreamed of visiting the eternal city, dedicated a short poem to his friend called "Remembering":

If in your distant travels,
Rich in impressions,
You should ever become sad,
Then think of me, my brother.

Протестантський цвинтар — пам'ятник
К. Брюлова

Protestant cemetery — Briulov's monument

Кампо Верано — гріб Ю. і О. Коно-
вальців

Campo Verano — the grave of the Konovalets
family

Брюллов був професором Шевченка в Петербурзькій Академії мистецтв. Гроші за портрет російського поета Жуковського, який на ліцитації купив сам цар, Брюллов пожертвував на викуп Шевченка з неволі. Помер в Римі 1852 р. Його могила з великим мармуровим пам'ятником з написом Carolus Brulloff та скульптурою його погруддя знаходиться близько входу на цвинтар біля стежки, яка веде під гору трошки навкіс на ліво.

Могили Штернберга важче віднайти. Треба йти стежкою навкіс до права під гору до пам'ятника Андерсона, а тоді до права рядом, який починається пам'ятниками Гольмо, Бигеля. 13-ий гріб це поховання Штернберга. Помер він в 1846 р., маючи всього 27 років. Близький приятель Шевченка, з яким разом учився в Петербурзькій Академії Мистецтв; його найкращі картини з часів перебування на Україні. Залишив також декілька портретів Шевченка. Коли Штернберг від'їздив до Риму, Шевченко, який мріяв також туди поїхати, присвятив йому малий вірш „На незабудь”:

Поїдеш далеко,
Побачиш багато;
Задивишся, зажуришся —
Згадай, мене, брате!

NEAR ROME

CASTELLI ROMANI

The picturesque region of the Alban Hills, with vineyards and olive orchards on the slopes, deep crater lakes and charming little towns scattered on the hills known as Castelli Romani, has been a favorite place of retreat from the city turmoil in Roman times, and has remained such till today. There are three places in this area about 15 km. southwest from Rome that are of special interest to Ukrainians — monastery of Grottaferrata, Villa Andrea in Castelgandolfo, and the Studion monastery on Via dei Laghi.

THE MONASTERY OF GROTTAFERRATA

Tel. 945 60 19

The monastery, founded in 1004 by the Greek monks of Basilian order, known by its "manuscript clinic", printing shop, school, and good wine, is of Oriental rite in union with Rome and uses Greek language in liturgical services. Today, most of the monks there are Albanian Italians of Greek Catholic rite coming from the southern regions of Italy. Between the two World Wars, through the efforts of Metropolitan Sheptytsky, 22 Ukrainians from the Peremyshl eparchy came to the monastery. Three of them graduated from the Gregorian University in Rome and teach in the secondary school conducted by the monastery. Others were engaged in other kinds of work needed in the monastery. One of them, Brother Josaphat, became a world renown specialist in the restoration of old manuscripts. Metropolitan Sheptytsky visited the monastery. In the room that he stayed, also in 1963 stayed Metropolitan J. Slipyj. Before going to Rome and the Vatican after his arrival in Italy from the Siberian labor camp, Metropolitan Slipyj was taken off the train at Orte and brought for rest and recuperation to this monastery.

In the monastery's church, in the upper arc to the left of the main altar, are deposited the relics (a hand) of St. Josaphat.

The catacombs on Via Anagnina between Rome and Grottaferrata belong to the monastery. They were discovered during the First World War. Ukrainians from the nearby camp of prisoners of war took part in their excavations in 1919.

Гроттаферрата — кімната, в якій перебували Митр. Андрей Шептицький і Патріярх Йосиф Сліпий

Grottaferrata — a room in which stayed Metropolitan Sheptytsky and Patriarch Slipyj

В ОКОЛИЦЯХ РИМУ — CASTELLI ROMANI

Мальовничі околиці Альбанських гір з виноградниками та оливковими садами на схилах, кратерними озерами та розкиненими містечками, знайомими як Castelli Romani, ще з давніх римських часів були улюбленим місцем втечі від міської метушні і такими залишилися досьгодні. В цій околиці, віддаленій від Риму приблизно 15 км. на південний захід, три об'єкти мають спеціальне значення для українців: монастир в Гроттаферрата, Вілля Андрея в Кастель Гандольфо та Студіон на вія дей Лягі.

МОНАСТІР В ГРОТТАФЕРРАТА — ABBAZIA DI GROTTAFERRATA Tel. 945 60 19

Заснований 1004 р. грецькими монахами чину св. Василя монастир, знаний з „клініки манускриптів“, друкарні, школи і знаменитого вина, досьгодні є східного обряду в злуці з Римом. Сьгодні більшість монахів це альбано-італійці, греко-католики з південної Італії. До монастиря за старанням Митр. А. Шептицького прибули між двома Світовими Війнами 22 українці з перемиської єпархії. З них троє закінчили студії в Римі на Григоріянському університеті і викладали в середній школі, яку монастир провадить. Решта занималися іншими працями, потрібними в монастирі. Один з них, брат Йосафат, визначився як один з найкращих спеціалістів у світі реставрування манускриптів. Монастир відвідував Митр. Шептицький. Коли Митр. Й. Сліпий після звільнення із Сибіру приїхав до Риму, він насамперед зупинився в монастирі Гроттаферрата у тій самій кімнаті, де колись перебував Митрополит Андрій. В монастирській друкарні надруковано багато українських літургичних книг та релігійної літератури.

У святині церкви високо на стіні з лівого боку, знаходиться частина мощів св. Йосафата (рука).

Гроттаферрата — в'їзд до монастиря
Grottaferrata — entrance to the monastery

VILLA ANDREA IN CASTELGANDOLFO

Viale Pio XI Castelgandolfo

Tel. 936 00 53

The summer residence of the Ukrainian seminarians in Rome, Villa Andrea, is situated on the steep shore of the Lake Albano, less than a mile from the Papal Palace in Castelgandolfo, on the road along the lake, the Via Pio XI. There is a picturesque view of the countryside and the lake from the terrace of the villa bought by Metropolitan Andrij Sheptytsky in 1927 from Dutchess Anna Gagarin. During the Second World War the villa was occupied by Germans. In Feb. 1944 a bomb destroyed the watchman's house and damaged the villa. When Germans departed, local people looted the villa and many precious objects disappeared. An extensive renovation of the villa was done in 1976-82. The Ukrainian Minor seminary, transferred from France in 1956, was housed here till 1959. Today the seminarians are permitted to go home for vacations and the villa is rented to various religious groups for retreats and meetings the year round. The villa is presently administered by the Oriental Congregation.

There are several statues in the garden of people with ties to the villa (Metropolitan Sheptytsky, Bishop Buchko, R. Yendyk). However, the most interesting object in the garden is a tree with a platform on its branches. That was a favorite place of Metropolitan Sheptytsky for relaxation and meditation.

Вілла Андрея

Villa Andrea

З Гроттаферратою зв'язаний ще такий малий епізод. До монастиря належать катакомби Al Decimum (на via Anagnina в сторону Риму). Їх відкрили в час першої Світової Війни і при розкопках тих катакомб брали участь в 1919 р. українці з табору австрійських полонених, який містився недалеко в околиці.

ВІЛЛА АНДРЕЯ В КАСТЕЛЬ ГАНДОЛЬФО

Viale Pio XI

Castelgandolfo

Tel. 936 00 53

Дещо понад один кілометр від Папської Палати по дорозі попри озеро (це viale Pio XI) положена високо на стрімкому березі Альбанського озера з чудовим видом на околицю колишня літня резиденція українських питомців у Римі, Вілла Андрея. Її відкупив в 1927 р. від княжни Анни Гагарін Митр. А. Шептицький. В час Другої Світової Війни віллу зайняли німці. В лютому 1944 р., бомби пошкодили і розбили хату сторожа. Після відходу німців її ограбило місцеве населення. В 1976-82 рр. у віллі проведено деякі основні ремонти. Від 1956 до 1959 рр. тут приміщувалася Мала Семінарія. Сьогодні питомцям Великої Семінарії дозволяється їхати на вакації додому, так що не лиш підчас шкільного року, але і підчас вакацій вілла служить як реколекційний дім для різних релігійних груп. Вілла перебуває під адміністрацією Східньої Конгрегації.

В городі стоїть декілька пам'ятників людей, зв'язаних з історією вілли (Митр. Шептицького, архієп. Бучка, Ростислава Єндика), але найцікавіша пам'ятка це дерево із зробленою на нім плятформою, де любив відпочивати Митрополит Андрей.

СТУДІОН — MONASTERO STUDION

Via dei Laghi — km.9

00047 Marino (Roma)

Tel. 945 89 85

На протилежній стороні Альбанського озера від Вілли Андрея положена посілість Отців Студитів — Студіон. Двоповерховий будинок з каплицею і великим городом придбав для Студитів пок. Патріярх Йосиф в 1964 р. у великій мірі завдяки спадкові по о. Кирилові Королевському, призначеному на цю ціль. Перед тим цей будинок був домом новіціату французького згромадження Маріаністів.

Традиція Студитського Уставу українських монастирів сягає до Теодозія Печерського в 11 ст. Напочатку 20 ст. цей Чин, питомий для слов'янського Сходу, відновив Митр. А. Шептицький і разом із своїм братом Климентієм усучаснив його устав. Молитва є головним завданням у житті студитів. Патріярх Йосиф залюбки перебував в обителі Студитів.

Після Другої Світової війни мала групка Студитів опинилася поза межами України. Спочатку вони поселилися в Німеччині, потім в Бельгії, а з 1951 р. у Вудстоку, Канада. Сьогодні, крім Риму і Канади, є також станиці Студитів у Парагваї і Америці (Пасаїк.).

В монастирі приміщується іконописна студія о. Ювіналія Мокрицького та дякона Христофора. Розмалювання каплиці це праця о. Мокрицького.

З тераси прекрасний вид на околицю.

THE STUDION MONASTERY

Via dei Laghi — km.9

Tel. 945 89 85

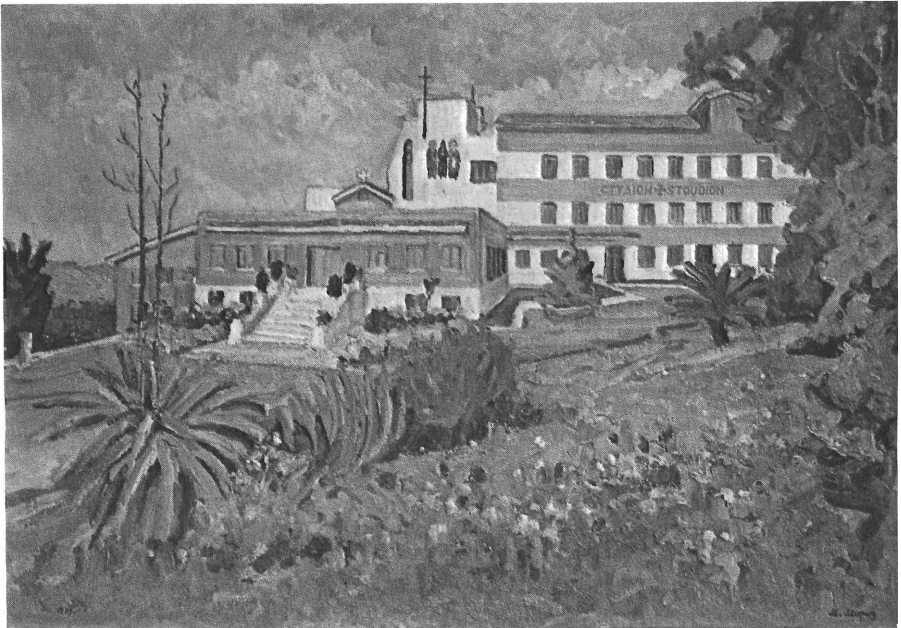
On the opposite side across Lake Albano from the Villa Andrea lies the estate of the Studite Fathers — the Studion. The late Patriarch Josyf acquired the spacious two-storied building with a chapel and a vast garden in 1964, thanks to a great extent to the generous inheritance of Fr. Kyrylo Korolevsky designated for this purpose. The building used to belong to the French order of Marianists who maintained their novitiate here.

The tradition of the Studite order at Ukrainian monasteries goes back to the Teodozij Pechersky in the 11th C. This Order, peculiar to the Slavic East, was revitalized in the 20th C. by Metropolitan A. Sheptytsky. Together with his brother Klymentij, they updated the rules of the Order in which prayer is the central preoccupation in the life of the monks. The Studion was for the late Patriarch Josyf a favorite place to visit.

After the Second World War a small group of the Studite monks found itself outside Ukraine. At first they settled in Germany, then in Belgium, and from 1951 in Woodstock, Canada. Today, besides Rome and Canada, there are also Studite posts in Paraguay and the U.S. (Passaic).

There is an iconographic studio at the monastery of Father Juvinalij Mokrytskyj and Deacon Chrystofor. Paintings in the chapel are those of Father Mokrytskyj.

The view from the terrace of the surrounding countryside is breathtaking.

Студіон — картина Михайла Мороза

Studion — painting by Mykhailo Moroz

Студіон — іконостас у церкві
Studion — iconostasis of the church

Базиліка монастиря в Гроттаферрата
Basilica of Grottaferrata Monastery

SOUTH OF ROME

MONASTERY OF MONTE CASSINO

Approximately halfway between Rome and Naples lies the Monastery of Monte Cassino. It is opened from 9:30-12:30 and from 3:30 p.m. till sunset. Visitors in shorts, mini-skirts, sleeveless shirts or dresses or low necklines are not admitted.

Perhaps the most famous monastery in Europe, it was founded by St. Benedict in 529. In Feb. 1944, when a fierce battle was raging nearby, the monastery was completely destroyed by American bombs. Luckily, the most precious objects from the monastery were sheltered in the Vatican during the war. The battle against Germans was finally won on May 18, 1944, due mainly to the heroic stand of the division under the command of General Anderson, composed of soldiers from the Polish Army who were taken in 1939 by Soviets to the Siberian prisoners of war camps. Among them were also Ukrainians who, pretending to be Polish, were able to escape the Siberian imprisonment. About 1100 soldiers died in the battle and are buried at a Polish military cemetery near the monastery. Among the dead there are some 80 Ukrainians. They can be recognized by their surnames, the place of their birth, and in the case of those from Volyn, Kholm or Polissia, by the Orthodox crosses. (However, there are other than Ukrainian Orthodox buried there).

After the war the monastery was painstakingly restored according to the ancient architectural plans. Today, in the silence of the magnificent monastic edifice and enchanting landscapes, only the cemetery and an occasional abandoned piece of artillery on the slopes of the hills remind one of the hell of war that took place here in the spring of 1944.

Монтекасіно — цвинтар

Montecasiono — the cemetery

НА ПІВДЕНЬ ВІД РИМУ

МОНАСТІР МОНТЕКАССІНО — ABBAZIA DI MONTE CASSINO

Міститися приблизно на половині дороги з Риму до Неаполю. Монастир відкритий від 9:30 до 12:30 і від 15:30 до заходу сонця. В шортах, коротких штанах, міні-скірт, або декольте до монастиря не впускають.

Цей, чи не найславніший в Європі монастир, що його заснував 529 р. св. Бенедикт, був дощенту зруйнований американськими бомбами в лютому 1944 р., коли в околиці Кассіно проходили запеклі бої. На щастя, головні скарби монастиря в час війни переховувалися у Ватикані. Остаточою 18.V. 1944 р., головно завдяки польській дивізії Владіслава Андерса, створеній із вояків Польської Армії, які перебували у советському полоні на Сибірі, битву виграно. В цій битві проти німців брали участь також і українці з польської армії, яким вдалося, прикидаючись поляками, вирватися з сибірських таборів. Біля 1100 поляглих вояків спочивають на польському військовому цвинтарі недалеко монастиря. Між ними може бути близько 80 українців. Їх можна розпізнати з українських прізвищ або місця народження, а у випадку волиняків, холмщаків чи поліщуків — із православних хрестів.

Монастир був по війні відбудований, головно за американські кошти, докладно за старими планами. Сьогодні в зачарованій тишині прекрасних будівель і краєвидів тільки цвинтар та де-не-де залишені гармати на схилах гори пригадують про воєнне пекло весни 1944 р.

ОСТРІВ КАПРІ

Мальовничий острів, 6 км. довгий і 3 км. широкий, був відпочинковим місцем ще від давніх римських часів, з двома поселеннями — Капрі на нижній частині острова, і Анакапрі на вищій. Можна переїхати з одного містечка до другого малим автобусом по дуже стрімкій і крутій дорозі.

Багато українців відвідували Капрі, але з них особливо двох треба відзначити: Михайла Коцюбинського, одного з найвидатніших українських письменників 20-го ст., автора повісті „Тіні забутих предків“, та о. Івана Хоменка, бібліста і перекладача св. Письма.

ВІЛЛА ГОРЬКОГО

Via Mula, 36

Вхід на via Mula, яка йде в долину до ліва від вулиці via Roma, є з правого боку via Roma, а тоді треба перейти тунелем попід неї. Вілла Горького знаходиться в долині, нижче готелю Villa Piccina. Вілла під ч. 36 закрита для відвідувачів, але її цікаво побачити хоч ззовні, щоб мати уяву, як жили творці пролетарської комуністичної революції, себто Ленін, який тут перебував разом зі своєю дружиною і пам'ятник якому, до речі, споруджено в недалекому парку Августа. До них належав і відомий російський письменник-реаліст, Максим Горький. Біля брами є меморіальна плита, яка зазначає, що тут від 1911 до 1913 р. жив Горький.

Коли Коцюбинський, з огляду на слабе здоров'я, перебував на Капрі, Горький наставляв, щоб він жив у його віллі. Про це Коцюбинський пише в листі до дружини, датованому 15.6. 1911 р.

АНАКАПРІ — ЦЕРКВА СВ СОФІЇ

Із Piazza della Vittoria, де зупиняється автобус недалеко Villa San Michele, треба продовжувати по тій же дорозі, яка веде до славної своєю керамічною долівкою церкви San Michele. Не звертаючи в бік до церкви, дійдете до парафіяльної церкви

CAPRI

The romantic island of Capri, only 6 km. long and 3 km. wide, was a favorite resort place already in the Roman times. There are two towns located on the island — Capri on the lower part and Anacapri on the higher plateau. After taking a funicolare up to the town of Capri, a small bus will take you along a very steep and and sharply bent road to the town of Anacapri.

Many Ukrainians have visited Capri, but two of them deserve special mention: Mykhailo Kotsiubynsky, one of the most outstanding Ukrainian writers of the 20th C., author of the novel, *The Shadows of Forgotten Ancestors*, and Father Ivan Khomenko, biblical scholar and translator of the Holy Scriptures.

VILLA OF GORKY

Via Mula, 36

The entrance to Via Mula, which starts to the left of Via Roma when walking from the town of Capri, is to the right of Via Roma. You have to cross the via Roma through a little tunnel underneath. Villa where Gorky lived is situated about half a mile down, past the hotel Villa Peirina. A marble slate identified the villa at no. 36 as the place where Gorky lived from 1911 to 1913. It is closed to visitors, but even seeing it from outside provides one with an interesting insight into the circumstances under which the proletarian communist revolution was planned. For it was here that Lenin and his wife have stayed as well. There is also a Lenin's monument in the Park of Augustus.

When Mykhailo Kotsiubynsky visited Capri for health reasons, Gorki insisted that he stay with him in the villa. Kotsiubynsky writes about this to his wife in a letter dated June 15, 1911.

ANACAPRI — PARISH CHURCH OF ST. SOFIA

From the bus stop at Piazza della Vittoria near Villa San Michele, continue on the road that leads to the famous for its ceramic floor church San Michele. However, do not turn off the road to that church, but continue going till you reach the parish church of St. Sofia. A small piazza in front of the church, surrounded with the whitewashed houses bursting with colors of flowers from their balconies, surprises one as a quiet haven on a crowded tourist island. To the right there is a restaurant with an attractive terrace and, for the island, moderate prices.

Father Ivan Khomenko served in this church as a priest after the Second World War. He was born near Vynnytsia in Ukraine and under the Ukrainian National Republic he worked in the ministry of foreign affairs and later was a member of the Ukrainian diplomatic mission in Vienna. Under the influence of Metropolitan Andrej Sheptytsky he became a Ukrainian Catholic priest. He did a full translation of the Holy Scriptures from the original Aramaic, Hebrew and old Greek texts into Ukrainian. The last years of his life, after having lost his sight, he lived at the pensione Hellas in Capri which is administered by German nuns who took care of him. Tall, handsome, sophisticated, Father Khomenko is well remembered at Anacapri even today as Don Giovanni. He died on Capri in 1981.

Капрі — вілла Горького
Capri — Gorky's Villa

Анакапрі — церква св. Софії
Anacapri — the church of St. Sophia

св. Софії. Мала площа перед церковцею, оточена вибіленими будинками, що прикрашені кущами багатокольорових квітів, творить несподівано тиху оазу серед туристичного гамору острова. Ресторан на право із симпатичною терасою має, як на Капрі, помірковані ціни.

Після Другої Світової Війни сотрудником у церкві св. Софії був отець Іван Хоменко. Сам родом з Вінничини, він працював у міністерстві закордонних справ у Києві в час Визвольних Змагань та в українському посольстві у Відні. Під впливом Митр. А. Шептицького він став українським католицьким священником. Він зробив повний переклад св. Письма з оригінальних арамейських, єврейських та старогрецьких текстів. Стративши зір, останні роки свого життя провів він в пансіоні Hellas на Капрі, де ним опікувалися німецькі сестри, які провадять цей пансіон. Високим, поставним, товариським був о. Іван. Його досьогодні пам'ятають старші мешканці Анакапрі. Помер на Капрі 1981 р.

BARI

In the province of Apulia in southeastern Italy.

BASILICA OF ST. NICHOLAS

St. Nicholas was one of the most popular saints in Ukraine. Not only was his feast celebrated in December, but also in the spring, on May 9 — the so-called “warm Nicholas”. The spring feast is connected with the Basilica of St. Nicholas in Bari.

Forty-seven seamen from Bari stole in 1087 the relics of St. Nicholas from Myra of Licia in Asia Minor, which at that time was already under Turkish rule. To commemorate the event of the arrival of the relics in Italy, Pope Urban II decreed a feast which was acknowledged and accepted in Ukraine, though not in Byzantium, which was in a hostile relationship with Rome at the time.

The relics of St. Nicholas repose in the crypt of the basilica built in 1087-1197. The basilica is regarded as the best example of romanesque architecture in southeastern Italy.

Бари — базилика св. Миколая

Bari — basilica of St. Nicholas

PALERMO, SICILY

Monte Pellegrino is situated 14 km. from Palermo on a hill with a beautiful view on the seashore.

БАРІ — БАЗИЛІКА СВ. МИКОЛАЯ

В провінції Апулія в південно-східній Італії знаходиться важливе торговельне і портове місто, відоме ще з римських часів. Воно славиться насамперед базилікою св. Миколая.

На Україні одним з найбільш почитаних святих був св. Миколай. Не тільки в грудні відзначалося свято Миколая, але і 9 травня, т. зв. „теплого Миколи”. Це травнєве свято зв’язане із базилікою св. Миколая в Барі.

В 1087 р. 47 моряків з Барі викрали мощі св. Миколая з Мири Лікійської в Малій Азії, яка вже тоді знаходилася під турецьким пануванням. На пам’ять перевезення мощів до Італії, папа Урбан II встановив свято, яке також було прийняте і в українській церкві, свято „перенесення мощів св. Миколая Мир Лікійських Чудотворця”, помимо того, що у Візантії, при загострених відносинах з Римом, про нього не хотіли чути.

Мощі св. Миколая спочивають в крипті базиліки, яка була збудована в 1087-1197 рр. і яку вважають найкращим зразком романської архітектури в цій частині Італії. В базиліці знаходиться також грецька східня каплиця.

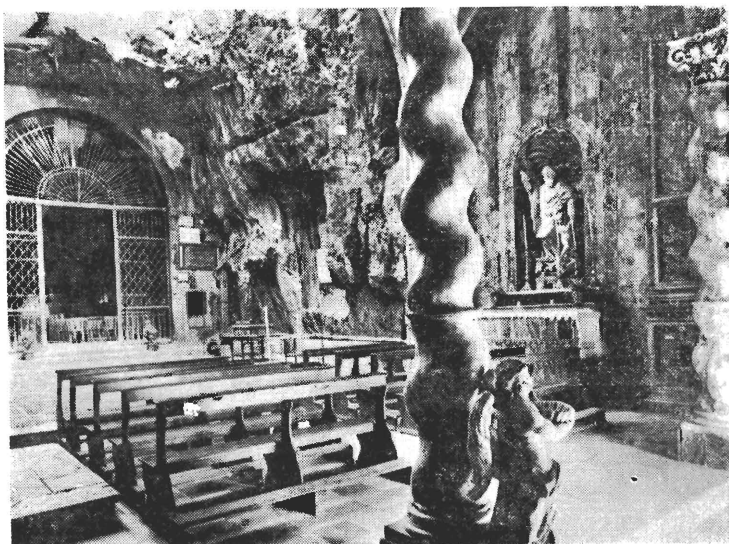

Барі — крипта, де знаходяться мощі св. Миколая

Bari — the crypt where the relics of St. Nicholas are buried.

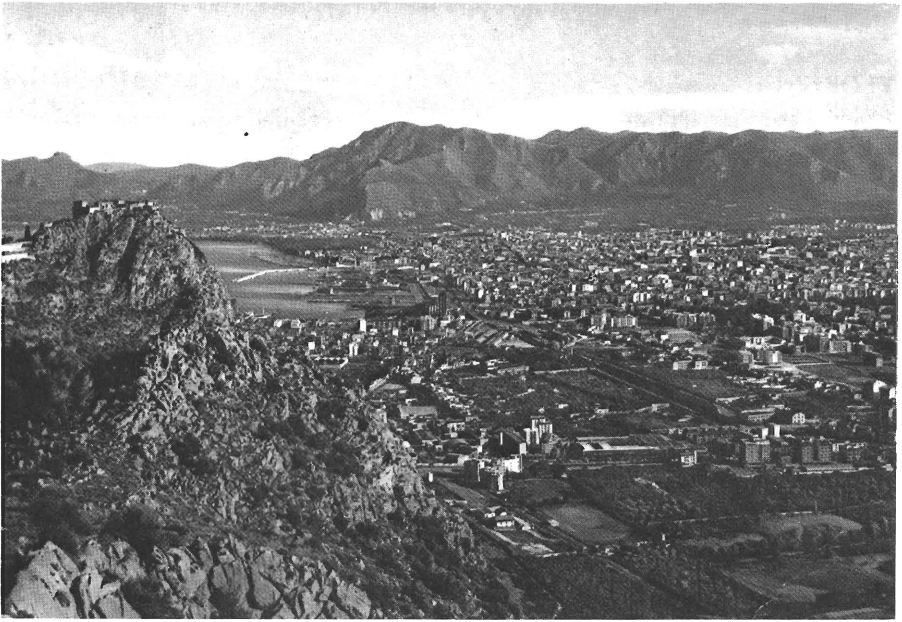
THE CHURCH OF SANTA ROSALIA ON MONTE PELLEGRINO

The patron saint of Sicily, St. Rosalia, lived here in a cave around 1160. A church was build on the spot in the 17th C. In the atrium of the church on the right side there are two marble plates, a smaller upper one with Latin inscription, and a lower in Italian stating that "Ruthenians (Ukrainians), who for a long time were Turkish slaves, on the advice and under the leadership of Marko Sakmosky, separated their three-tiered ship from the rest of the Alexandrian navy, and very cautiously and ingeniously made their escape and having gained freedom and having come ashore in Palermo, they hung the Turkish flag from the cliffs as a sign of their victory and their devotion to the Holy Virgin. Then, out of their own free will, they remained here to work and offered a part of their spoils to built a church to the glory of the Patroness of Sicily." There is a model of a silver three-tiered ship hanging near these tablets in remembrance of the event.

Церква — речера св. Розалії на Монте Реллегріно в якій знаходяться пам'яткові таблиці про українських козаків.

The cave-church of Santa Rosalia on Monte Pellegrino where the memorial tablets about Ukrainian Kozaks are located.

Загальний вид на Палермо
A view of Palermo

ПАЛЕРМО, СІЦІЛІЯ — ЦЕРКВА СВ. РОЗАЛІЇ НА МОНТЕ ПЕЛЛЕГРІНО

Передмістя Палерма, столиці Сіцилії, Монте Пеллегріно положе на горі з мальовничим видом на береги моря 14 км. від Палермо.

На місці печери, в якій жила св. Розалія, патронка Сіцилії бл. 1160 р., в 17 ст. збудовано церкву. В церкві в атріумі праворуч на мармурових таблицях по-латині на меншій горішній, а по-італійськи на долішній є напис : „Русини, що довгий час перебували в турецькій неволі, за порадою і проводом Марка Сакмоського, відлучуючи свій тривесельний корабель від морської олександрійської фльоти, з великою обережністю і проворністю, втекли і, відзискавши волю й причаливши до Палермо дня 7 грудня 1622 р., звисили зі скелі турецький прапор, на знак їх перемоги і побожності до Святої Дівичі. Опісля, з власної охоти, ставши тут до праці, пожертвували частину їх добичі, щоб збудувати святиню на славу тієї, що є Покровительською Сіцилії”’. Біля тих таблиць висить із срібла виконаний модель тривесельного корабля як пам’ятка.

NORTH OF ROME

FLORENCE

Florence and Kiev are two sister cities. There are often cultural exchanges between them. In the summer of 1987, for example, the chief exhibit in Florence was “The Gold of Kiev” in the Palazzo Medici-Riccardi, the palace which also houses a little chapel with a fresco representing the participants in the Florentine Council of 1439.

Among the participants in the Florentine Council was Kievan Metropolitan Isydor who played an outstanding role in the Council’s deliberations. Being Greek, he fully cooperated with the Byzantine emperor John VIII Paleologue, who personally took part in the deliberations, as well as with the Patriarch of Constantinople Joseph and a renowned theologian Bessarion. Pope Eugene IV also personally took part in the Council. The Treaty of the Union of the Eastern and Western Churches, based on concept of equality and recognition of full autonomy in administration, rite, and language, gave precedent to a later Union of the Kievan Metropolinate and Rome at the Treaty of Berestya in 1595.

Many Ukrainians have visited Florence. In the summer of 1841, Semen Hulak-Artemovsky had the leading role in the play by Bellini *Beatrice di Tenda* at the Teatro Leopoldo. When Mykhailo Drahomaniv was staying in Florence, his sister and the mother of Lesia Ukrainka, Olena Pchilka, visited him in 1872. That was the year that his daughter died in Florence.

SANTA MARIA NOVELLA CHURCH

The 13th C. Dominican church, famous for the works of Giotto, Brunelleschi, Ghirlandaio, and others, was the seat of the deliberations of the Florentine Council when the Council was transferred in January, 1439, from Ferrara, where pestilence broke out, to Florence. Thus the official name is the Ferrara-Florentine Council.

SANTA CROCE CHURCH

The resulting document of the Florentine Council, the Bull of the Union of the Eastern and Western Churches, was written, both in Latin and Greek, in this Franciscan church, where Michelangelo, Machiavelli, Ghiberti, Galileo and others are buried.

DUOMO — THE CATHEDRAL

The proclamation of the Act of the Union took place on July 6, 1439, in the cathedral of Santa Maria dei Fiori under the famous cupola of Brunelleschi. After the ceremonies both the Kievan Metropolitan Isydor and Archbishop Bessarion were elevated to the rank of cardinals in that church.

LUCCA

The ancient town of Lucca, founded even before the Roman times, was given as a duchy to the Spanish infant Maria Louisa de Bourbon by the Congress of Vienna in 1815. Her son, Charles Luis, took over in 1824. He claimed to be heir to the Greek throne and, to be better acquainted with the eastern church rite, he asked the Ukrainian parish priest of St. Barbara church in Vienna to send him to Italy an eastern rite priest. Thus Father Mykhailo Luchkai from the Mukachiv eparchy of Transcarpathia with two seminarians from the eparchy of Priashiv came to Lucca in Italy.

НА ПІВНІЧ ВІД РИМУ

ФЛОРЕНЦІЯ — FIRENZE

Флоренція і Київ — посвячені міста і між ними часто відбуваються культурні обміни. Так, наприклад, літом 1987 р. головною виставкою у Флоренції було „Золото Києва” в Palazzo Medici-Riccardi, будинку, в якому знаходиться в маленькій каплиці фреска, що представляє учасників Флорентійського собору 1439 р.

Флорентійський собор пов'язаний з Україною тим, що в ньому брав участь і відігравав важливу роль Київський митрополит Ісидор. Будучи греком, він вповні співпрацював з візантійським імператором Іваном VIII Полеологом, який особисто брав участь у Соборі, Константинопольським Патріярхом Йосифом та видатним теологом Віссаріоном. Папа Євген IV також був присутнім. Унійні домовлення Флорентійського Собору на базі рівності і визнання повної автономії адміністрації, обряду, мови та традицій Східної Церкви лягли в основу договорів Берестейської Унії 1595 р. між Київською Митрополією і Римом.

У Флоренції перебувало багато українців. Літом 1841 р. тут в Teatro Leopoldo виступав в головній ролі в п'єсі Белліні „Beatrice di Tenda” Семен Гулак-Артемівський. В час перебування Михайла Драгоманова у Флоренції відвідувала його сестра, Олена Пчілка, мати Лесі Українки. Того ж 1872 р. тут померла дочка Драгоманова.

Флоренція — палаца Медічі-Рондіні, в якій відбувалася виставка „Золото Києва”
Florence — palace Medici-Rondini where the exhibit “The Gold of Kiev” was held.

THE DUCAL PALACE — PALAZZO DUCALE

This was the official residence of Duke Charles Louis of Bourbon. When Father Luchkai arrived here in July, 1829, a chapel in the palace adapted to the eastern rite awaited him. He stayed in Lucca 14 months. He became duke's confessor and he devoted his free time to research and writing and learning the Italian language.

Today the palace serves as a provincial administration building. Many objects from the palace were preserved in the municipal museum. What happened to the objects from the chapel is not known.

RIMINI

At the end of the Second World War, in May, 1945, Ukrainian soldiers of the First Division of the Ukrainian National Army were kept for two years in the British camp of prisoners of war in this Adriatic resort town, known for its sandy beaches and its historical association with the Malatesta family. The camp, which was a part of a bigger camp of German prisoners of war, at first was situated in the nearby town of Bellaria, and from October, 1945, in Rimini-Riccione.

Лукка — Княжа палата

Lucca — ducal palace

THE AIRPORT

The prisoner of war camp was located at the airport, about 3 km. from the seashore. Today the airport is divided into two sections: civil and military. It is forbidden to take photographs of the airports (if you get caught, they will confiscate your camera). There were about 10,000 Ukrainians in the camp, almost all young and from the western Ukrainian lands. But there were also some from the Eastern Ukraine, and this gave the Soviets a pretext for an intense action of repatriation. When the news of Ukrainian prisoners of war in Rimini reached Ukrainians in Rome, Bishop Ivan Buchko immediately interceded with Pope Pius XII who, in his turn, interceded with the Allies, and the soldiers were saved from a forced repatriation. However, more than 900 freely chose to be repatriated.

ЦЕРКВА САНТА МАРІЯ НОВЕЛЛЯ — SANTA MARIA NOVELLA

Домініканська церква з 13 ст., де знаходяться праці Джотто, Брунелескі, Гірляндайо та інших, була місцем нарад Флорентійського Собору після того, як в січні 1439 р. його перенесено з Феррари, де кинулася пошесть, до Флоренції. Через те повна назва Собору — Феррарсько-Флорентійський Собор.

ЦЕРКВА САНТА КРОЧЕ — SANTA CROCE

У цій церкві Францісканів, де поховані Мікельанджело, Макіявеллі, Гіберті, Галілей та інші, редагувалася в латинській та грецькій мовах унійна булля Східньої та Західньої Церков.

КАТЕДРА — DUOMO

В катедрі Santa Maria del Fiore 6 липня 1439 р. під славною куполою Брунелескі проголошено акт з'єднання Церков. Після церемонії надано титул кардинала київському митрополитові Ісидорові та архієпископові Віссаріонові.

ЛУККА — LUCCA

Старинне місто Лукка, яке існувало ще до римських часів, Віденський Конгрес передав 1815 р. як князівство еспанській інфанті Марії Людвіці Бурбон. Її син, Карло Людвик, перебрав владу в 1824 р. Він претендував на грецький престіл і, щоб краще познайомитися із східнім церковним обрядом, він звернувся до пароха української церкви св. Варвари у Відні з проханням прислати йому до Італії священника східнього обряду. І так з Мукачівської єпархії на Закарпатті виїхав до Лукки мовознавець о. Михайло Лучкай з діяконом та двома пряшівськими питомцями.

КНЯЖА ПАЛАТА — PALAZZO DUCALE

Ця палата була офіційною резиденцією бурбонського князя Карла Людвика. Коли о. Лучкай сюди приїхав у липні 1829 р., застав він в палаті каплицю, перероблену за східнім обрядом. Перебував він тут 14 місяців, став княжим сповідником, а вільний час присвячував науці, вивченню італійської мови та писанню своїх праць, зокрема відомої “Grammatica Slavo-Ruthena”.

Сьогодні в палаті приміщується провінційний уряд. Чи десь збереглися об'єкти із каплиці та інші сліди по українській присутності тут, невідомо.

РІМІНІ — RIMINI

Місто над Адріатичним морем, славне своєю історією, зв'язаною з родиною Малятестів, та своїми пляжами, через два роки було притулком українських полонених, вояків I Дивізії Української Національної Армії, яка по закінченні Другої Світової Війни в травні 1945 р. попала під контроллю брітійської армії. Табір, який був частиною комплексу таборів німецьких полонених, спершу був приміщений у містечку Белярія, а від жовтня 1945 р. в Ріміні-Мірамаре.

РІМІНІ — ЛЕТОВИЩЕ

Табір полонених був розташований на летовищі, біля 3 км. від моря. Сьогодні воно поділене на два летовища: цивільне й військове. Їх заборонено фотографувати (якщо зловлять, заберуть апарат). В таборі знаходилося понад 10,000 українців,

The camp was organized along a military model. Despite material deprivations, life in the camp was very active. There were schools, sport groups, theater and choir ensembles, publishing enterprise, etc. A hospital was organized, tended by Ukrainian personnel, in the nearby town of Cesanatico. In Cervia there was a cemetery. Later the bodies were transferred to a cemetery in Passo della Futa.

In the area in Riccione known as Tre Fontanelle were camps for women prisoners of war; one so called “with no barbed wire”, where the girls from the Western Ukraine lived, and another “with barbed wire” for the girls from Eastern Ukraine, that is, those that the Soviets claimed to be their citizens which should be repatriated. Altogether there were 25 Ukrainian girls which served in the Army as nurses.

In May, 1947, the camp was closed and the prisoners of war were transferred to Great Britain. Today one single metal barrack in the middle of the airfield still remains in remembrance of those post-war years.

PASSO DELLA FUTA

Passo della Futa is about 40 km. north of Florence, not far to the west of the tollway which links north and south of Italy. The closest exit is at Pian del Voglio (uscita or exit no. 16). It's only 8 km. from there to the cemetery.

High on the mountain (alt. 952 m.) lies one of the 14 German military cemeteries in Italy. During the Second World War more than 107,000 German soldiers died in Italy; 30,680 of them are buried at Passo della Futa. Of these, 39 are Ukrainians who died in the prisoners of war camp in Rimini. They were transferred here from a cemetery in Cervia in 1966. They lie in section no. 23 (you can obtain a map from the guard at the entrance gate).

The very site of the cemetery, far from settlements, surrounded by a silent ring of gently rounded mountain ridges, creates a very special atmosphere. Here are buried the young, some very young. The monument at the top of the hill contains a crypt of the unknown soldiers and the gravestones from the cemetery in Cervia, among them a white marble slate with an engraved Ukrainian emblem, tryzub, and a simple statement “To those who fought for the freedom of Ukraine.”

In Italy there are many more graves of Ukrainian soldiers, but they are not as easily identified as these here. During the First World War there some 100,000 Ukrainian prisoners of war in Italian camps (near Verona, Casserta, etc.). There were Ukrainians in the American Army during the Second World War and there certainly are graves of Ukrainian soldiers at the American cemetery in Anzio.

Перевал Фута — Український пам'ятник в крипті
Passo della Futa — Ukrainian monument in the crypt

майже всі молодого віку та із західніх українських земель. Тому що між ними були також і люди із Східньої України, від самого початку почалася наполеглива советська репатріяційна акція. Після того, як вістка про полонених дійшла до Риму, сп. Іван Бучко інтерв'ював у Папи Пія XII, рятуючи їх від насильної советської репатріяції. Понад 900 осіб репатріювалися добровільно.

Табір був зорганізований за військовою системою. Помимо матеріяльних недостач, життя в таборі було дуже активне: школи, спортові дружини, театральні й хоріві гуртки, видавничя праця і т.п. В недалекому містечку Чезантіко зорганізовано шпиталь; в Червії був цвинтар, з якого опісля перенесли тіла на цвинтар на Пассо делля Фута.

В Річчоне в околиці знаний як Tre Fontanelle був табір полонених жінок: один т.зв. „без дротів“, де перебували дівчата із західніх земель України, і один „за дротами“ для дівчат із східніх земель, себто тих, яких совети домагалися репатріювати. Разом там було 25 українок, які служили при війську як медсестри.

В травні 1947 р. табір зліквідовано, а полонених перевезено до Великобританії. Сьогодні на площі летовища залишився тільки один бляшаний барак, „баняк“, як його називали „дивізійники“.

ПЕРЕВАЛ ФУТА — PASSO DELLA FUTA

Біля 40 км. на північ від Флоренції недалеко на захід від автостради, яка сполучає північ і південь, знаходиться цей перевал. З автостради найкраще виїздити на Pian del Voglio (виїзд ч. 16). Звідти всього 8 км. до цвинтаря.

Тут високо на горі (952 м.) знаходиться один із 14 військових німецьких цвинтарів в Італії. В часі Другої Світової Війни в Італії згинуло понад 107,000 німецьких вояків. На Пассо делля Фута поховано 30,680, між ними 39 українців, які померли в таборі полонених в Ріміні. Їх тіла перенесено на цей цвинтар із Червії в 1966 р. Вони поховані в секції 23 (мапу цвинтаря можна дістати при вході від сторожа).

Саме положення цвинтаря, далеко від осель, оббите хвилястим вінком мовчазних гір, створює спеціальний настрій, особливо коли звернути увагу на вік поляглих, які заледве вступили з юнацького віку в молодечий. На самій горі знаходиться пам'ятник із криптою, де, крім поховання невідомих вояків, також перенесено військові пам'ятники із Червії, а між ними і український із білого мармуру, на якому вирізьблений тризуб і напис „Борцям за волю України“.

В Італії багато більше гробів українських вояків, але вони не зазначені так, як тут. В часі Першої Світової війни в Італії в полоні перебувало понад 100,000 українців по різних таборах (коло Верони, Касерти, і т.п.). Українці були і в американській армії в часі Другої Світової війни і напевно є українців могили на американському військовому цвинтарі в Анціо і на південь від Риму.

БОЛОНЬЯ — BOLOGNA

Болонья славна із своїх веж, колонад, кулінарії, але передовсім із свого університету, „матері університетів“ Європи, який в 1988 р. відзначає 900-ліття свого існування. Цей найславніший університет середньовіччя був знаний із правничого та медичного факультетів. Університетом управляли самі студенти (вибирали за поміж себе ректора, наймали професорів, усталювали бюджет і т.п.). До 1562 р., коли Папа Пій IV збудував Palazzo Archiginnasio, де сьогодні приміщується головна міська бібліотека, виклади відбувалися у приватних будинках, по монастирях, церквах, а то навіть й на вулиці. Студенти були згруповані в чотириох „націй“ (nationes): були три італійські й одна ультрамонтанська „нація“, себто із-за гір, до якої належали й студенти з України. Найвизначнішим із них був Юрій Дрогобич-Катермак, родом із Дрогобича.

BOLOGNA

Bologna is famous for its towers, its colonnades, its cuisine and its university, “the mother of universities” in Europe, which will celebrate its 900th anniversary in 1988. This most famous university of the Middle Ages was best known for its law and medical faculties. The charter to administer the university was held by the students who hired the faculty, set the standards of the examinations, administered the university funds and elected from amongst themselves the university chancellor. Till 1562, when Pope Pius IV built the Palazzo Archiginassio, presently the main municipal library, the lectures took place in private buildings, at the monasteries and churches, even on the street. Students were grouped into four “nations”: three “nations” were Italian and one, the Ultramontana nation, grouped all the students from that side of the Alps. To the last one belonged the students from Ukraine. The most outstanding among them was Yuri Drohobych-Katermak, native of Drohobych in Western Ukraine. He studied in Krakow and then, having traversed most of the distance on foot, he continued his studies Italy. He achieved the title of doctor of medicine at the university of Bologna, which he later taught at the University as well as the subject of astronomy. The students elected him to the highly prestigious office of the chancellor of the university in 1481-82. He is also the first Ukrainian author of a printed book.

His work “A Prognosis for the Current Year of 1483 by Master Yuri Drohobyuch from Rus, Doctor of Liberal Arts and Medicine at the University of Bologna” was published by the printing press of Eucharius Zilber in Rome. Only two originals of this book survived to our times, one in Krakow and one in Tübingen, Germany.

At the Academy of Music in Bologna studied in the years 1765-74 famous Ukrainian composer Maksym Berezovsky.

To get the feeling of the university atmosphere, as well as that of the medieval Bologna, you should take a walk on via Zamponi. On this street next to the Church of San Jacomo on Piazza Rossini at no. 2 is the State Conservatory of Music — Conservatorio Statale di Musica, where M. Berezovsky studied. In 1771 he was elected a member of the Bologna Philharmonic Academy.

CANOSSA

To reach Canossa you should exit the Milano-Florence tollway at Regio nell’Emilia in the direction of Ciano d’Enza. On the way there is a little town San Polo d’Enza and from there a country road leads through a picturesque region of sandy mountains, called the region of Four Castles (Quattro Castelli), to the ruins of the castle of Canossa. Here the road ends. Only two buildings, a coffee house and a farmhouse which also runs a small souvenir shop, remain today at the foothill of the once famous fortress. To reach the ruins of the castle you have to walk about one kilometer uphill. The museum and the ruins are open to visitors from 9-12:30 a.m. and 3-7:30 p.m. Closed Monday.

At the end of January, 1077, Emperor Henry IV stood for three days in freezing cold, barefoot and with only a shirt on his back, at the gate of the castle of Matilda of Tuscany, asking Pope Gregory VII to lift the excommunication imposed on him during their fierce quarrel for the right of investiture. The saying “to go to Canossa” means to insult somebody and then to have to humble oneself asking for forgiveness.

The second wife of Henry IV, Ievpraksia (also known as Praxides and Adelaide) was in Canossa in 1094-95 or maybe even in 1096. She was a daughter of the Kievan kniaz’ Vsevolod and sister of Volodymyr Monomakh. Henry married her in 1089, when he was 55 years old and she barely 19. Soon there were marital squabbles between them. During Henry’s march on Italy he put her in a dungeon at Verona. It was Matilda of Tuscany, who was on the side of the Pope, who helped her to escape and gave her sanctuary at her fortified castle in Canossa.

Болонья — університетська вулиця

Bologna — a street where university buildings are situated

Студіював він у Кракові, а тоді пішком пішов до Італії продовжувати свої студії. На Болонському Університеті здобув він титул доктора медицини, яку опісля, як рівнож і астрономію, викладав там. В 1481-82 рр. його вибрано на незвичайно престижний пост ректора університету. Його праця „Прогностична оцінка поточного 1483 року магістра Юрія Дрогобича з Русі, доктора мистецтв і медицини Болонського університету”, латинською мовою, видана в Римі в друкарні Евхаріюса Зільбера, це перша друквана книга українського автора. Тільки два оригінальні примірники цієї праці збереглися до наших днів, один в Кракові, а другий в Тюбінгені, Німеччина.

В Болонській музичній академії навчався в 1765-74 рр. славний український композитор Максим Березовський.

Щоб відчутти університетську атмосферу, як і взагалі атмосферу середньовічної Болоньї, треба перейти по *via Zamponi*. При тій вулиці побіч церкви *San Jacomo* на *piazza Rossini* під ч. 2 приміщується *Conservatorio Statale di Musica*, де навчався М. Березовський, який 1771 р. був обраний членом Болонської Фільгармонічної Академії.

Каносса — руїни замку
Canossa — ruins of the castle

There Ievpraksia met Pope Urban II. At the Papal synod in Piacenza in 1094, in front of 30,000 participants Ievpraksia accused her husband of immoral and unchristian behavior. This led to a new excommunication of the emperor and to his abdication.

In 1097 Ievpraksia returned to Kiev. She lived there at a monastery which she later joined in 1106. In the Chronicle of the Times Past under year 1109 we read that “Ievpraksia, the daughter of Vsevolod, died, on the tenth day of the month of July and was buried in the Pecherskii monastery near the southern gate. And they built a small church there where her body now rests.”

Реконструкція замку в Каноссі з 11 ст. на підставі теперішніх руїн.
Reconstruction of the XI C. castle of Canossa on the basis of present day ruins.

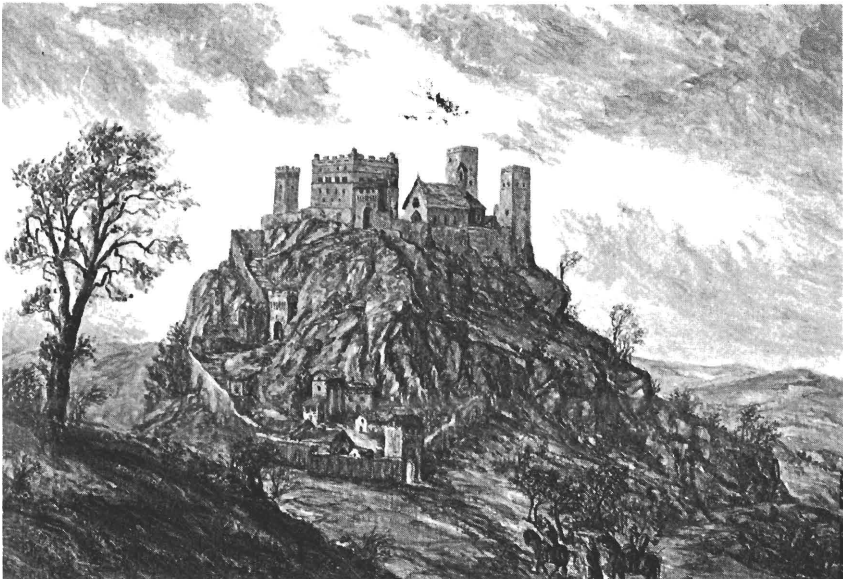
КАНОЦЦА — CANOSSA

До Каносси найкраще дістатися, виїжджаючи з автостради в Reggio nell' Emilia в сторону Сіано d'Enza. По дорозі є містечко San Polo d'Enza і звідти мала дорога веде через мальовничу околицю фалдованих піскових гори, т. зв. околицю Чотирьох Замків (Quattro Castelli), до руїн замку Каносси, де і кінчиться дорога. Крім замку і двох будинків у підніжжі гір, немає там сьогодні більшого поселення. Останніх 500 метрів під гору до замку треба йти пішком. Музей і руїни замку відкриті між 9 - 12:30 і 15 - 19:30 год. Закрито в понеділок.

В січні 1077 р. стояв босий на морозі під мурами замку Матільди Тосканської зодягнений тільки в сорочку, німецький імператор Генрих IV, прохаючи в Папи Григорія VII, з яким він завзято воював за право інвеститури, прощення. Від того і приповідка „ходити до Каносси”, що означає принизливе підкорення противникові, прохати прощення.

В Каноссі перебувала в 1094-95 або й 1096 рр. і його друга жінка Євпраксія (також знана як Праксидес і Аделяйда). Це була донька київського князя Всеволода, сестра Володимира Мономаха. Генрих з нею одружився в 1089 р., коли йому було 55 років, а їй заледве 19. Між ними скоро виникли подружні непорозуміння. Під час походу на Італію він її ув'язнив у Вероні, звідки вирятувала її Матільда Тосканська, яка стояла в боротьбі по боці Папи і дала захист Євпраксії в своєму замку-твердині в Каноссі. Там Євпраксія познайомилася з Папою Урбаном II, а її виступ на папському синоді в Пяченці 1094 р. перед 30,000 учасниками, де вона звинуватила Генриха в неморальності, довів до нової екскомунікації імператора і до його абдикації.

Вернувшись до Києва 1097 р., Євпраксія жила в монастирі, але в черниці постриглася шойно 1106 р. „Померла Євпраксія, дочка Всеволода”, пише літописець у Повісті Времених Літ під роком 1109-им, „десятого дня місяця липня і була похована в Печерському монастирі біля південних воріт. І побудовано там церквцю, де тепер спочиває її тіло”.

MILANO

LA SCALA OPERA THEATER

The most famous opera theater with perfect acoustics, built in 1776-78, was destroyed during the Second World War. It was rebuilt after the war and reopened in 1946. You can see the theater during the visit to the museum. The entrance to the museum is just to the left of the theater entrance. The museum is opened from 9-12 a.m. and 2-6 p.m., except on Sundays. Closed in August.

In the La Scala Theater Museum there are many mementos of composers, singers, and other objects pertaining to the world of music in general. There are portraits of the famous opera singers that performed at La Scala. However, there is no portrait of Solomiia Krushelnytska, maybe because all the portraits were presented as gifts to the Museum. However, there is a framed photograph of her in the Museum library.

Solomiia Krushelnytska (1872-1952) studied singing in Milan in the years 1893-96. From 1898, when the legendary Arturo Toscanini was put in charge of the music management of the opera, Solomiia started to perform in the leading roles on the stage of La Scala as well as in other world famous opera houses (Rome, Paris, St. Petersburg, Naples, Cairo, and others).

In Milan also studied a famous Ukrainian opera singer Oleksander Myshuha in the years 1881-83, who later performed in the leading roles at La Scala. There are many more Ukrainian singers that were connected with the La Scala opera, but Krushelnytska and Myshuha were the most famous among them.

Міляно — оперний театр

Milano — Opera Theatre

SANREMO

Sanremo is a well known resort town on the Italian Riviera. Lesia Ukrainka was here in 1901-02 for health reasons. She stayed at pensione Natalia on Corso Cavalotti, 116.

МІЛЯНО— MILANO

ОПЕРА LA SCALA

Найславніший оперний театр, який має досконалу акустику, збудований в 1776-78 рр., був знищений в час Другої Світової Війни. Після відновлення, його знов відкрили в 1946 р. Театр можна оглянути під час візиту до музею, який знаходиться до ліва від головного входу до театру. Відкритий від 9-12 і 14-18 год., за винятком неділь. Закритий у серпні.

В театральному Музею Ля Скаля знаходяться різні пам'ятки, зв'язані з композиторами, співаками та загалом з музичним світом. В ньому є портрети славних співаків опери Ля Скаля, але немає серед них портрету Соломії Крушельницької мабуть тому, що всі портрети є дарунками музеєві. Її фотографія знаходиться в бібліотеці театру.

Соломія Крушельницька (1872-1952) вчилася співу в Міляно в 1893-96 рр. Від 1898 р., коли там музичним директором став легендарної слави Артуро Тосканіні. Виступала вона в головних ролях в опері Ля Скаля, як також і на інших славних оперних естрадах (Рим, Париж, Петербург, Неаполь, Каїро та ін.).

В Міляно також вчився в 1881-83 рр. славний український оперний співак Олександр Мишуга, який опісля виступав в головних ролях в Ля Скаля. Із мілянською оперою зв'язано багато більше українських співаків. Крушельницька та Мишуга з них найвидатніші.

САНРЕМО — SANREMO

Ресортове містечко на італійській Рів'єрі. Тут в 1901-02 рр. перебувала на лікуванні Леся Українка в пансіоні Natalia на Corso Cavalotti, 116.

РІВА ДЕЛЬ ГАРДА — RIVA DEL GARDA

Місто на північному побережжі мальовничого озера Гарда в північній Італії у підніжжі масивної гори Monte Rocchetta. Між Ріва і сусіднім містечком Арко простягається плодюча долина Сірі. До 1915 р. Ріва була під австрійським пануванням. За що плодючу мальовничу околицю часто зводилися бої. В одній з тих кампаній в 1626-27 рр. по боці австрійського імператора Фердинанда II брали участь насмі українські козаки під проводом Михайла Мочарика і Юрія Калиновського. Для Габсбургів вони здобули важливу перемогу.

ПАДУЯ — УНІВЕРСИТЕТ

Подібно до Болоньї, Падуя була знана із свого університету, основаного в 13 ст., де одним із визначних професорів був Галілей. Від 15 почерез 17 ст. університет притягав багато чужинецьких студентів, між ними й українців. Перші організатори школи в Острозі були випускники падуянського університету — грек Кирило Лукаріс, який тут вчився в 1588-95 рр. та ієромонах Кипріян (закінчив перед 1594 р.). Станислав Морозенко, славний полковник Богдана Хмельницького, також закінчив цю школу. Від 14 до 18 ст. вчилися в цій школі близько 600 юнаків з України.

БАЗИЛІКА СВ. АНТОНІЯ

В падуянській базиліці є польська каплиця св. Станислава, яка знаходиться зараз за головним престолом. У ній перший з ліва на арці це образ св. Йосафата. На самій середині арки є три герби у великому щиті: на лівому полі польський орел, на правому полі литовський кінь (погоня), а долішня частина представляє св. Архангела Михайла „руського”. В самій каплиці є ще герб львівського лева і київського Михайла.

RIVA DEL GARDA

Riva del Garda is a town on the northern tip of the beautiful Lake Garda in northern Italy. It is situated at the foothill of a massive mountain — Monte Racchetta. Between Riva and the neighboring town of Arco lies a fertile valley, Siri. Riva was under Austrian rule till 1915. Often battles were fought for the control of this picturesque region. In one of those battles, in 1626-27, Ukrainian Cossacks under the leadership of Mykhailo Mocharyk and Yuri Kalynovsky participated as mercenary soldiers fighting on the side of the Austrian emperor Ferdinand II. They helped the Hapsburgs to gain an important victory.

PADUA UNIVERSITY

Similar to Bologna, Padua was known for its university founded in the 13th C. where Galileo was one of the outstanding professors. From 15th through 17th C. many foreign students studied at the University of Padua, among them Ukrainians. The principal organizers of the school at Ostroh were graduates from the university of Padua — Kyrylo Lucharis, a Greek, who studied in Padua in 1588-95, and a monk Kyprian (graduated before 1594). The famous colonel of Bohdan Khmelnytsky, Stanislav Morozenko, also graduated from the university here. From 14th to 18th C. approximately 600 young people from Ukraine were students at the University of Padua.

BASILICA OF ST. ANTONIUS

There is a Polish chapel in the basilica, right behind the main altar. In there the first picture in the arc to the left is that of St. Josaphat. In the center of the arc there are three emblems: in the left field a Polish eagle, on the right field a Lithuanian horse, and in the lower part a “Ruthenian” (Ukrainian) Archangel Michael. In the chapel there is also an emblem of the lion of Lviv and St. Michael of Kiev.

Венеція — базиліка св. Марка
Venice — St. Mark's church

Ріва дель Гарда — загальний вид на місто

Riva del Garda — a view of the town

ВЕНЕЦІЯ

Від 13 ст. на побережжі Чорного моря, особливо на Криму, існували венеційські та генуезькі колонії, які провадили торгівлю з Візантією, а також і з Україною. Одним із найважливіших товарів були невольники. Крім торговельних зв'язків, Венеція також старалася мати й політичний вплив. Один з найкраще удокументованих українсько-венеційських зв'язків було посольство Альберта Віміні від Венеції до гетьмана Богдана Хмельницького в 1650 р. з метою намовити гетьмана йти походом на турків. Звіти і листи в цій справі зберігаються в архівах Венеції.

Венецію дуже влучно схарактеризувала Леся Українка, яка там зупинилася в листопаді 1901 р. по дорозі до Санремо: „Я, певне, ще й на поворот буду в Венеції, таке мені симпатичне се місто, шкода тільки, що дороге і тим я втікаю з нього”. Під цим оглядом Венеція й досі така сама.

ЧІВІДАЛЕ — CIVIDALE DEL FRIULI

Старинне містечко в північно-східній Італії, 17 км. на північний схід від Удіне. Місто було пошкоджене землетрусом 1976 р. Тут знаходиться Археологічний музей, відкритий від 9-12:30. Закритий в понеділок.

Одним із найцінніших експонатів в музеї є середньовічний псалтир з мініатюрами, знаний як Трірський або псалтир Гертруди, також псалтир Егберта (Salterio di Egberto). Він був виконаний для трірського Архієпископа Егберта в 10 ст.. До Києва привезла його як частину приданого польська принцеса Гертруда, донька Болеслава Хороброго, яка вийшла заміж за київського князя Із'яслава. Псалтир писаний в латинській мові і мав 34 мініатюри. Коли Із'яслав опинився на вигнанні, спершу в Польщі, а потім в Німеччині, післав він свого сина Ярополка

VENICE

As early as 13th C. Venice and Genoa had their colonies on the shore of the Black Sea, in Crimea, which traded not only with Byzantium, but also with Ukraine. One of the most important objects of trade were slaves. Venice was interested not only in trade, but also in political influence. One of the best documented relations between Venice and Ukraine is the mission from Venice to Hetman Bohdan Khmelnytsky in 1650 headed by Alberto Vimina. The purpose of the mission was to convince Hetman Khmelnytsky to make war on Turks. Reports and correspondence regarding this matter are in the Archives of Venice.

Lesia Ukrainka, who was there for a brief stopover in November, 1901, on her way to San Remo, made a very apt remark about Venice: "I am sure I will stop in Venice also on my way back home, so captivating do I find this city. Too bad it is so expensive and this is the reason that I have to leave it so soon."

CIVIDALE

This ancient town in the northeastern Italy is about 17 km. northeast of Udine. The town was damaged by an earthquake in 1976.

THE ARCHEOLOGICAL MUSEUM

Piazza del Duomo

Open from 9-12:30.

Closed Mondays and August.

One of the most precious objects in the Museum is an illuminated medieval manuscript, a psalter, known as *Salterio di Egberto* or the psalter of Egbert; also as the Trier psalter or psalter of Gertrude. Originally it was written for the archbishop of Trier, Egbert, in the 10th C. It was brought to Kiev as a part of her dowry by a Polish princess, Gertruda, daughter of Boleslav the Brave, who married Kievan kniaz' Iziaslav. The psalter is written in Latin and had 34 miniatures. When Iziaslav was ousted from Kiev by his brother Sviatoslav, he went first to Poland and then to Germany. While in Germany, he sent his son Yaropolk and his wife Irene, a daughter of a German markgraf, to Rome to ask Pope to help him. Pope Gregory VII in 1075 in Rome gave Yaropolk a crown. After Iziaslav's return to Kiev, 5 miniatures were added to the psalter in the years 1078-87. One of the miniatures might have been executed in Volodymyr Volynsky; the rest were done in Kiev. They picture the crowning of Yaropolk and his wife. Thus we have a contemporary portrait of the family of Kievan kniaz'.

Presently the psalter, which was on public display in the Museum till May, 1987, is in storage with a majority of the Museum's articles. The Museum is being renovated in preparation for a monumental Longobardian exhibition in 1992.

Коронація Ярополка (і його дружини Ірини) в Римі 1075 р. Деталі з мініатюри в Псалтирі *Гертруди* (1078-1087) в Музею в Чівідале

Coronation of Yaropolk (and his wife Irene) in Rome in 1075. From the *Psalter of Gertrude* (1078-1087) in the Museum of Cividale.

Чівідале — археологічний музей
Cividale — Archeological Museum

із жінкою Іриною, донькою німецького маркграфа, до Риму просити допомоги від Папи. В Римі Папа коронував Ярополка в 1075 р. Після повороту до Києва в 1078-1087 рр. до псалтира вставлено 5 мініятур, одна з них можливо виконана у Володимирі Волинському, інші в Києві. Вони представляють коронацію Ярополка і його дружини, створюючи тогочасний портрет княжої родини.

Під цю пору псалтир, який був виставлений до травня 1987 р., є в переховальні, як і більшість експонатів, бо музей відремонтовують і підготовляють до монументальної лонгобардської виставки, яка має відбутися в 1992 р.

СЛОВО ВІД ВИДАВЦІВ

Підготовляючи цей найбільший у історії наших агенцій туристичний почин, відчуваємо, що кожний українець повинен мати доступ до цінних українських пам'яток і досягнень у Римі та в інших місцях Італії.

Не завжди є можливим включити відвідини тих важливих для нас місць і оглядини їхніх цінностей у наших мандрівних маршрутах, але це повинно бути особистим прагненням кожного українського туриста знати про ті місця та їхню вартість. Тож кожний повинен виявити власну ініціативу та користати з кожної нагоди щоб ті прецінні місця таки побачити в рамках конкретної мандрівки.

Провідні українські бюро подорожі у ЗСА: Ковбаснюк Травел Інк., і Скопв Травел Інк. бажають залишити незабутню пам'ятку нашого вкладу у велике діло відзначення Тисячоліття Українського Християнства виданням цієї двомовної книжки.

Ми вдячні пані д-р Дарії Маркусь за те, що погодилась написати цей практичний довідник. Це, мабуть, перша того роду українська книжкова поява, допоміжна нашим відвідувачам Італії.

Бажаємо із вдячністю відмітити великий вклад п. Люби Мазяр у мистецьке оформлення видання.

Дякуємо теж президентові друкарні Принтінг Методс, панові Миронові Бабюкові, за його постійну підтримку нашого почину.

Віра К. Шумейко

Президент — Ковбаснюк Травел Інк.,

Марійка Гельбіг

Президент — Скопв Травел Інк.

A WORD FROM THE SPONSORS

In preparing this largest Ukrainian tourist movement in the history of our agencies, we felt that every Ukrainian should have access to Ukrainian memorabilia and artifacts in Rome and Italy.

Since it is not always possible to include visits to these important places on our tour itineraries, we felt that it should be the responsibility of every Ukrainian tourist to be aware of their existence, and if possible, to visit these sites under their own arrangements when touring.

As the leading Ukrainian travel agencies in the United States, Kobasniuk Travel Inc., and Scope Travel Inc., we wanted to leave an unforgettable memento of our input into the Millennium of Ukrainian Christianity, therefore we sponsored this guide book.

We extend our gratitude to Dr. Daria Markus, who consented to research and author this invaluable guide book, which, without doubt, is the first of its type in the library of the Ukrainian tourist.

We also gratefully acknowledge the tremendous input by artist Luba Maziar into the Millennium artwork on behalf of our agencies, and to Mr. Myron Babiuk, President of Printing Methods, for his continual support.

Vera K. Shumeyko, President
Kobasniuk Travel Inc.

Marijka Helbig, President
Scope Travel Inc.

Дарія Маркусъ
Daria Markus

ПРО АВТОРА

Дарія Маркусъ (з дому Гасюк) народилася в Західній Україні; на еміграції в Німеччині, згодом в Канаді (з 1948 р.), а потім в ЗСА (з 1957 р.). Студіювала на Торонтонському Університеті (бакаляврат), в Лювєнському Університеті (ліценціят з політичних наук), та в Чикагівському Університеті Лойоли (докторат з педагогічної філософії). Викладала на Де Пол Університеті та Нортвест Індіана, а тепер в Овктон Коледж біля Чікага. Спеціально цікавиться історією культури та питаннями етнічності. Активна в жіночому русі та в громадському житті. Перебувала чотири роки в Італії (1966, 1972, 1977 та 1982) та два роки у Франції (1983-84). Подорожувала в Східній і Західній Європі, на Близькому Сході та в Середній Америці.

ABOUT THE AUTHOR

Daria Markus (nec Hasiuk) was born in Western Ukraine. She emigrated with her parents to Canada from Germany in 1948; since 1957 she resides in the U.S.A. She has studied at the University of Toronto, Canada (B.A.), University of Louvain, Belgium (Licence in Pol. Sc) and Loyola University of Chicago (Ph.D. in Educational Foundations) and has taught at De Paul University, Indiana University Northwest and, presently, at Oakton College near Chicago. Her special interest is cultural history and problems of ethnicity. She is active in Ukrainian community and women's organizations. She has spent over four years in Italy (1966, 1972, 1977, and 1982) and two years in France (1983-84) and has travelled through Eastern and Western Europe, the Middle East and Central America.

